

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXXII. — Izdan in razposlan dne 1. avgusta 1871.

75.

Postava od 25. julija 1871,

o vvědbi novega beléžniškega (notarskega) redú.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

Člen I.

Niže pridejani beléžniški red dobodi tri mesece po tistem dnevi, katerega se razglasi, a člen VI tega vvodnega zakona (postave) takój z razglasbo vred veljavnost.

Člen II.

Z oménjenim dnevom se razkrépaajo vsi zakoni in ukazi, kateri se tičejo kake stvari tega beléžniškega redú, kolikor jih on deva v red, in to posebno: postava notarstva od 21. maja 1855, št. 94 Drž. zak., in od 7. februarja 1858, št. 23 Drž. zak., ter dalmatinske kraljevini dne 15. maja 1827 razglašeni: Regolamentoo provvisorio per i notaj.

A po dalmatinski kraljevini naj o visokosti beléžnikom (notarjem) postavljene založnine (kavcije) zdaj veljavna določila (člen VII v Circolare del Trib. d'Appello od 23. julija 1840) tudi po sedaj ostanejo v moči namesto določil, katera so v §. 22 tega beléžniškega redú.

Zdanji propisi o službi beléžnikov za sodnje komisarje, ter posebno 13. poglavje postave notarstva od 21. maja 1855, oziroma od 7. februarja 1858, in §§. 27—30 dodanega jim cenovnika (tarife) o pristojbinah (prejemščinah), potem ukaz od 7. maja 1860, št. 120 Drž. zak., ohranjajo se za zdaj do prihodnje uredbe tega predela prostovoljne sodnosti v moči s tem ustanovilo, da je prestopke tistih dolžnosti, katere se nakladajo beléžniku, kadar je za sodnjega komisarja, tudi kaznovati po določilih X. poglavja tega zakona, ter da založnina, katero dá beléžnik, bodi tudi v poroštvo tistim povračilom in platežem, za kar bi kdo mogel beléžnika terjati s tega, ker je uradoval za sodnjega komisarja.

Člen III.

Beléžnikov, že narečenih tedaj, ko stopi v veljavnost pričujoči zakon, ne tiče se v njih službi ta beléžniški red.

V §. 8 tega beléžniškega redú postavljeno določilo se razteza tudi na tiste beléžnike, kateri so v dalmatinski kraljevini že narečeni.

Člen IV.

Beléžnikom, kateri na podlogi do zdaj veljavnih zakonov na kmetih z beléžništvom združajo odvetništvo, ako so, ko ta zakon stopi v veljavnost, v odvetniškem imeniku vpisani, ne bode se dalje odvetovati branilo, dokler ostanejo na istem uradnem sedeži.

Pravica zdanjih méničnih beléžnikov ostaje v kreposti. Ta zakon tudi nič ne predrugeča službe tržáskega borznega beléžnika niti ne zdanjih posebnih propisov o njegovem uradovanji.

Člen V.

Tisti, kateri so bili odvetništvo že nastopili, ko je ta zakon obveljal, in tudi beléžniški vajenci, kateri so ob tem časi že prebili beléžniško preskušnjo, mogó se za beléžnike nareči tudi potem, ko ta zakon že obveljá. Tako tudi beléžniški vajenci, katere je ob tej dobi že smeti k beléžniški preskušnji pustiti, mogó se za beléžnike nareči, ko je ta beléžniški red že obveljal, ako beléžniško preskušnjo prebodo v treh letih potem, ko obveljá ta zakon.

Člen VI.

Minister za pravosodje se od pričete veljavnosti tega zakona pooblašča na t r i leta, da prosnike, kolikor jih je treba, in kateri imajo vse drugo, česar zahteva zakon (§. 6 beléžniškega redú), ter mogó dokazati vsega vkup štiri leta dejanske pravosodnje službe, nareče za beléžnike, če tudi ne mogó dosvedočiti, da so dve leti bili za dejanske vajence pri kacem beléžniku (§. 6 lit. d), a to samo tedaj, kadar se za oddajavano beléžniško službo ne oglasi noben prosnik, kateri ima vse, česar zakon zahteva v dotične službe spobnost.

Člen VII.

Začetek veljavnosti tega zakona za zdaj nič ne izpreminja obstanka in odkaza uradnemu sedežu tistih beléžniških zbornic, h katerim, ko ta zakon obveljá, spada toliko beléžniških mest, kolikor jih je vsled njega dovolj, da se iz njih osnuje zbornica. Beléžniške zbornice, kar jih je po teh okoliših, naj poslujejo dalje ter mahoma prirédijo, česar je treba, da se zbornica zopet napolni po zakonu.

Beléžniškim zbornicam, pri katerih nij tega, kar se je tukaj povedalo, naj ob zaznameni dobi prestane delavnost, in prvostopíjnškemu sodišču naj posle oddadé v nadaljevanje. (§. 125 beléžniškega redú.)

Člen VIII.

Po dalmatinski kraljevini pri okrajnih sodiščih shranjena pisma umrlih ali iz službe stopivših beléžnikov naj okrajna sodišča izročé prvostopíjnškemu sodišču svojega okoliša, da jih prejme v písensko hranišče (arhiv). To izročbo je javno razglasiti.

Ta zakon se ne tiče pravic, katere so si ob začetku veljavnosti pričujočega beléžniškega redú bile do kacega deleža beléžniških pristojbin že dobile druge osebe, ki niso v njem zaznamenane.

Člen IX.

Ta zakon zvršiti se naroča ministru za pravosodje.

V Išel-u, dne 25. julija 1871.

Franc Jožef s. r.

Hohenwart s. r.

Habietinek s. r.

Beléžniški red.

I. Poglavje.

Beléžniško področje.

§. 1. Beléžnike država postavlja in javno povérja, da po merilu tega zakona o pravnih izrecilih in pravnih poslih ter tudi o dogodkih, iz katerih se hoté kake pravice proizvajati, javna pisma narejajo in odpravljajo, ter da pisma, katera jim zaupujejo stranke, hranijo, in novee in vrednostne papirje prevzemajo v preizročilo drugim ljudém ali na ostavo (v založbo) oblastvom.

§. 2. Pri beléžnikih narejena beléžniška pisma (beléžniški zapisi, beléžniški zapisniki in beléžniška svedočila) ter po tem zakonu izdani odpravki so javna pisma, ako se je ob narejanji in odpravljanji pazilo na vse bistveno propisane obličnosti.

§. 3. Beléžniški zapisi, v katerih je dosvedočen dolg na noveih, ali na drugih stvaréh namesto noveev, in v katerih je na tanko izrečena oseba upravičnikova in dolžnikova ter pravno ime, stvar in doba, ob kateri je treba izpolniti dolžnost, imajo tako zvršilnost, kakoršno uravníla, sklenena pred sodiščem, ako je dolžnik ob enem v pismu pritegnil, da je pismo takój zvršílno, kar se tiče priznanega dolga.

Ako je izpolnitev dolžnosti zvezana z nastopom kacega uveta (pogoja) ali kake ne po koledarji ustanovljene dobe, treba je v zvršilo, da se z javnim pismom tudi tega uveta ali te dobe nastop dokaže.

Pooblastnice, na katerih podlogi je beléžnišk zapis narediti, naj bodo, da zapisu zagotovijo zvršilnost, sodnje ali beléžniški poverjene, če niso že same na sebi javna pisma.

§. 4. Ako bi se zvršilna moč kacega beléžniškega zapisa hotela po civilnem pravu pobijati, tožiti je k tistemu sodišču, h kateremu po pravnih zakonih pristóji.

Priréditi je, da se za tedaj zvršilo vsled take tožbe na zahtevanje tožnikovo ustavi, ako se dokaže sè sodnjim ogledom ali z dosvedočljivimi pismi, da se je beléžnišk zapis

naredil ali odpravil, prestopivši take propise, katerih se je po tem zakonu držati, ako si zapis hoče ohraniti javnopolisemsko in zvršilno moč.

§. 5. Razen uradne delavnosti, zaznamenane v §. 1, dovoljuje se beléžnikom tudi, po dolžnosti njih službe, če zahtevajo stranke, sestavljati neprepirne vloge, da se podajó katerim si bodi oblastvom, ter narejati zasebna (privatna) pisma.

Beléžnikom je, kakor drugim priseženim namestovalcem, ta dela po zdanjih zakonih pošteno, tenko in pridno opravljati, kratiti vsako pripomoč k prepovedanim, sumnim ali na videz izmišljenim poslom, ter strankam biti porok za vsako kvaro (škodo), katere so sami krivi.

Vse vloge, katere sestavijo beléžniki, treba da tudi podpišó.

Plačilo, katero jim pristoji za sestavljanje vlog, ako nij že kacega dogovora, odmerjati je po zakonitih (postavnih) določilih o mezdni pogodbi.

O plačilu za sestavljanje zasebnih pisem veljá XI. poglavje tega beléžniškega redú z razločki tamkaj zaznamenanimi.

Nádzor in ustrahovalna oblast nad beléžniki tudi o zvrševanju teh poslov pristoji oblastvom, zaznamenanim v X. poglavju, po propisih ondukaj razglašenih.

II. Poglavje.

Podelítev in prestanek beléžniškega uradovanja.

§. 6. Ako prosník hoče dobiti beléžniško službo, treba da

- a) ima domovinsko pravico v kateri občini teh kraljevin in dežel, da je štiri in dvajseti let star in brezmadežnega življenja, ter da se svojo imovino samovoljno upravlja;
- b) da zvrší pravoznanske in državoznanske uke ter prebode propisane teoretične preskušnje, ali se dopné čestí pravoslovskega doktorstva;
- c) da z uspehom opravi beléžniško, odvetniško ali sodnje-uradno preskušnjo, ter
- d) da je bil v dejanjski pravosodnji službi štiri leta, katerih se je konči (vsaj) dve leti bilo vaditi pri beléžniku, a ostali čas je mogel tudi v sodnji ali odvetniški vadbi ali pri kaki finančni prokuraturi biti;
- e) da zna deželne jezike, potrebne mestu, v katero je narečen.

Ali kazenski obsodbi sledí nesposobnost, dobiti beléžniško službo, ali ne, to določajo splošni kazenski zakoni.

Za lit. d) povedanih zahtev more pravosodnji minister oprostiti samo tedaj, kadar se za prazno služno mesto ne oglasi nikdo, ki ustreza tudi tem sposobílnim zahtevam.

§. 7. Z beléžniško službo se ne more družiti odvetovanje ali opravljanje kake plačane državne službe, razen učiteljstva.

Tudi se beléžniku prepoveduje vsako opravilo, katero je samo na sebi ali nadaljevanje njegovo nezdružno s čestjo in dostojnostjo beléžnikovega stanú, ali katero bi utegnilo omajati polno zaupnost v njegovo nepristrastje in v verjetnost pisem od njega hodečih.

§. 8. Uradna beléžnikova delavnost se razteza na ves okoliš prvostopíjnškega sodišča, v katerega je narečen.

Če je treba, móči je beléžniku naložiti dolžnost, uradne dneve rokóvno (perijodično) opravljati zunaj svojega uradnega sedeža.

§. 9. Minister za pravosodje z ukazom ustanóví, po koliko beléžniških mest bode po vsacem okoliši prvostopíjnškega sodišča, in kod po okoliši bodo uradni sedeži.

Ali se število beléžniških mest po okoliši zveča ali zmanjša, ter ali se uradni sedež premakne kam drugam, in o naredbah, po katerih se z beléžnikovo službo druží dolžnost, opravljati uradne dneve, o tem je treba najprvo slišati misel beléžniške zbornice.

§. 10. Beléžnike nareči pristóji ministru za pravosodje.

V napolnjevanje beléžniških mest je praviloma razpisovati služabni oglas (konkurz), kateri se raztezati more tudi na tista beléžniška mesta, ki so zato prazna, ker se je beléžnik morebiti kam drugam premaknil. Razpisuje in razgláša ga tista beléžniška zbornica, v katere okoliši je dotično izpraznjeno mesto.

Samo z važnih uzrokov se po nasvetu beléžniške zbornice more postavljati v službo, če se tudi poprej služabni oglas nij razpisal.

§. 11. Prošnje o podelitvi službe je s potrebnimi prilogami vkladati v roke beléžniške zbornice; prosniki izmej beléžnikov kacega družega okoliša naj jih podajó po tisti beléžniški zbornici, pod katero so, a prosniki izmej odvetnikov po odvetniški zbornici.

Beléžniška zbornica nasvetuje, komu je dati izpraznjeno mesto, in take nasvete potem pošilja prvostopíjnškemu sodišču, v katerega okoliši je dotično izpraznjeno mesto.

To sodišče nasvet s pridejanim svojim mnénjem položí pred višje deželno sodišče, katero ga tudi s pristavljenim svojim mnénjem potem odpravi k ministru za pravosodje.

§. 12. Narečenemu beléžniku, če je v okoliši njegovega uradnega sedeža po več jezikov navadnih, naj dá višje deželno sodišče potrdilo, v katerem iz teh jezikov mu bode po izkazih, kakoršni se vidijo ob narečenji, izdelovati beléžniška pisma.

Ako je v deželi, kjer je beléžnikov uradni sedež, navadnih po več jezikov, more višje deželno sodišče beléžniku vselej dati oblast, da beléžniška pisma sestavlja v vseh teh jezicih, če dokaže, da zna te jezike. To oblast more višje deželno sodišče beléžniku zopet vzeti, ako pri izdelovanji beléžniških pisem on storí take napake, da svedočijo o njegovem nedovoljnem znanji teh jezikov.

§. 13. Novo narečenemu beléžniku je dolžnost, pred prisego zakoníto založnino (kavcijo) dati po propisih naslednjega poglavja, in dobiti, da se mu privoli pečat, katerega hoče rabiti v svojih opravilih.

Uradni pečat privoli beléžniška zbornica v dogovoru z državnim pravdnikom potem, ko beléžnik vpoloží načrtan pečat.

V uradnem pečatu treba da je: avstrijski orel, beléžnikovo ime in priimek, njegovo zvanje za „c. kr. beléžnika“ ter ime dežele in uradnega sedeža. — Zvanje za beléžnika ter imenovanje dežele in uradnega sedeža bodi v tistem jezici, kateri je v beléžnikovem okoliši navadni deželni jezik, in če je v tem okoliši navadnih po več deželnih jezikov nego eden, tedaj v vsacem teh jezikov.

§. 14. Kadar mu je privoljena založnina in uradni pečat, potem je beléžniku, to izkazujočemu in vpolagajočemu potrebno število pečatnih pritiskov in primerkov svojega podpisa,

v katerem bodi njega ime in priimek ter zvanje za c. kr. beléžnika, prisege prositi višjega deželnega sodišča.

§. 15. Priseza se pred višjim deželnim sodiščem ali pred tistim prvostopíjnskim sodiščem, kateremu ono preizročá, in sicer s temi besedami :

„Prisezam, da bodem cesarju zvest in pokoren, da se hočem trdno držati osnovnih državnih zakonov, ter uradovanje c. kr. beléžnika po propisu zakonov opravljati na tanko in vestno; kakor mi res Bog pomozi!“

§. 16. Po prisegi dá višje deželno sodišče beléžniku dekret, izrekajóč, da more zdaj nastopiti uradovanje. Dan te prisege se razglasi z uradnimi deželnimi novinami ter še posebe naznani beléžniški zbornici, državnemu pravdniku, kateri je tam, kjer ona stoluje, in vsem prvostopíjnskim sodiščem tega sodnjega okoliša, v katerega je beležnik narečen, ter vsacemu teh oblastev se pripošlje tudi po en vloženi pritisk beléžnikovega pečata in po en vloženi podpis njegovega imena.

§. 17. Če se beléžnik predene v kak drug kraj, nij mu treba novič prisezati, a dobiti mu je od beléžniške zbornice svojega novega uradnega sedeža samo privolitev v novi pečat in v dopolnitev založnine (§. 22), ako bi morebiti bila zahtevna.

Če se premésti v okoliš druge beléžniške zbornice, tedaj je tudi že plačano založnino preizročiti ónemu sodišču, katero je tam, kjer stoluje ta zbornica.

Dolžnost je beléžniku, da držéč se propisov §. 14, poprosi višjega deželnega sodišča, naj mu odloči dan, katerega stopi s poprejšnjega ter nastopi novi urad. — Višje deželno sodišče naredí, da se ta dan razglasi, kakor propisuje §. 16. Kadar se premésti v okoliš kacega družega višjega deželnega sodišča, naj višje deželno sodišče poprejšnjega uradnega sedeža stopi o tem v dogovor s tistim višjim deželnim sodiščem, v čegar okoliš se predene beléžnik.

§. 18. Vsak novič narečeni ali na drug uraden sedež premésčeni beléžnik treba da v treh mesecih od dneva, katerega se mu vročí narečni ali premestni dekret, ali v roku, ki mu ga je višje deželno sodišče na njegovo prošnjo morebiti podaljšalo, ustreže zakonitim propisom, ter pisarnico odpre v svojem uradnem sedeži; ako tega ne stori, smatralo bi se, da se odreka podeljene službe.

Treba je, da višje deželno sodišče, poslušávši višjega državnega pravdnika, brez družega razpravljanja, s prihrambo pritožbe vrhovnemu in ovržnemu sodišču, izreče, kdaj ta pravni nasledek nastopi, in kadar je dobil pravno moč, da ga naznani ministru za pravosodje. Beléžniška zbornica naj naznanilo, katerega je ob tacem slučaji treba, podá višjemu deželnemu sodišču.

§. 19. Beléžniku mine uradovanje :

- a) vsled odpovedi, katero bi pravosodnji minister sprejel;
- b) s prestopom k odvetništvu ali k družemu tacemu državnemu uradovanju, katero je po §. 7.^{ea} odstavku 1.^{em} nezdružno z beléžništvom;
- c) z izgubo domovinske pravice v teh kraljevinah in deželah;
- d) z izgubo samovoljnega upravljanja sè svojo imovíno (§. 6 lit. a);
- e) vsled nedopolnitve odkršene mu založnine ob slučaji §. 27;
- f) ob slučajih, zaznamenanih v občnem kazenskem zakonu, vsled kazenske obsodbe;

g) vsled stalne nesposobnosti opravljati beléžniško službo zaradi telesnih ali duševnih slabosti (§. 169);

h) vsled ustrahovalne razsodbe, odpravo od urada izrekajoče.

Ob slučajih, naštetih za lit. b) do f), naj višje deželno sodišče, kateremu je treba da se podá naznanilo, poslušavši beléžniško zbornico in višjega državnega pravdnika, brez drugega razpravljanja beléžnikovo odpravo od urada izreče s prihranjeno pritožbo vrhovnemu in ovržnemu sodišču. Pritožba, ako se morebiti podá, nema ustavljaajoče kreposti.

Kako je postopati, kadar se beléžnik od urada odpravlja zaradi nesposobnosti (lit. g) in po ustrahovalnem priredku (lit. h), ustanavlja X. poglavje.

Kadar kacemu beléžniku mine uradovanje ter je to končno določeno, treba je vselej naznaniti ministru za pravosodje in beléžniški zbornici, ter zglasiti državnemu pravdniku in vsem sodnjim oblastvom po tistem okoliši, v katerega je beléžnik bil narečen.

§. 20. Vsak beléžnik, kateri se službe sam odreče, ali kateri se kam drugam premésti, treba da opravlja dozdanje delo dotle, dokler mu višje deželno sodišče ne izreče odstopa. Beléžnikov nij uradoma prestavljati.

§. 21. Ob slučajih, ob katerih je po določilih tega zakona beléžniški zbornici razsodbo v dogovoru z državnim pravdnikom izrekati (§§. 13, 24, 26, 27, 28, 41, 169), naj beléžniška zbornica, ako se mej njo in mej državnim pravdnikom pokaže različno mnenje, stvar na razsodbo položi pred višje deželno sodišče.

III. Poglavje.

Beléžniške založnine.

§. 22. Kakoršen je uradni beléžnikov sedež, tako se založnina ustanavlja, in sicer v glavnem dunajskem mestu je je 8.000 gld., po mestih, koder je konči (vsaj) po 30.000 stanovalcev, 5.000 gld., po drugih mestih, koder stoluje sodišče prve stopinje, 2.000 gld., a po vseh ostalih krajih 1.000 gld.

§. 23. Založnino je dati ali v gotovini ali v taci vrednostnih papirjih, kateri so po zakonitih določilih pripravni v založbo sirotinskih noveev, ali tudi s tako nepremičniško zastavo, kakoršne je treba sirotinski imovini.

Gotovino in vrednostne papirje ter pisma o nepremičniških zastavah treba da beléžnik z izrecilom, da je to odmenjeno v založnino, izroči prvostopinjskemu sodišču, v katerega sedeži je beléžniška zbornica.

§. 24. Založnino pregleda beléžniška zbornica v dogovoru z državnim pravdnikom, kateri je v njenem sedeži. Borzni vrednostni papirji se vštejejo po kurzu tistega dne, ki je bil pred tem dnevom, katerega se je dala založnina, a vendar nikoli ne čez imensko vrednost.

Ako se najde, da založnina zakonu ustreza, naj to beléžniška zbornica potrdi beléžniku in tudi ob enem naznani sodišču prve stopinje, da zve, in ako je treba, priredi vinkuliranje založenih državnih dolžnih pisem.

§. 25. Založnina je v poroštvo vsem odménam (odškodovanjem) in plačilom, izvirajočim iz beléžnikovega uradovanja, za katera bi kdo terjal.

Ob družih terjatvah se založnina more v zastavo ali v eksekucijo vzeti samo, kolikor se s tem ne bi kratilo predstvo v zgornjem odstavku imenovanih pravic, in take terjatve se iz založnine plačujejo edino tedaj, kadar se je prej postopalo po §§. 29 in 30.

§. 26. Beléžniški zbornici in državnemu pravdniku v njenem sedeži je čuvati, da se beléžnikom njiju zborničnega okoliša založnine hranijo neokršene.

Kakor beléžniška zbornica zvé, da se je kacemu beléžniku založnina ali že okršila ali da se utegne, naj v dogovoru z državnim pravdnikom odloči beléžniku rok, v katerem mu je, kakoršen je slučaj, ali dati novo založnino, ali okršeno dopolniti, ali, plačavši dolgove, ubraniti, da se založnina ne krši.

Slučaje, ob katerih bi se založnina devala v eksekucijo, treba da sodišča mahoma naznanijo beléžniški zbornici.

§. 27. Če kateri izmej slučajev poprejšnjega paragrafa zahteva, beléžnika časno odstaviti od službe, naj beléžniška zbornica podá potrební nasvet (§. 165).

Ako se je založnina že okršila, ter beléžnik nij izkazal, da je v postavljenem roku (§. 26) ali staro založnino dopolnil ali novo dal, naj beléžniška zbornica o tem precej dovpraša beléžnika. Če beléžnik pové dovolj tehtne uzroke, zakaj je odkladal, utegne se mu v dogovoru z državnim pravdnikom privoliti kratko podaljšán rok. Ako ne pové taciú uzrokov, in tudi ako podaljšani rok doteče brez uspeha, treba da zbornica višjemu deželnemu sodišču nasvetuje, da se izreče, naj beléžnikovo uradovanje mine (§. 19).

§. 28. Če beléžnik umerje, če se odpravi od službe ali jo izgubi vsled kazenske obsodbe, more privolitev, da se lastniku ali njegovemu pravnemu nasledniku povrnejo v založnino dani novci, dolžna in zastavna pisma, ter tudi privolitev v razvezo in izbris, ako bi ga morebiti bilo treba, zgoditi se samo po pritrđilu beléžniške zbornice v dogovoru z državnim pravdnikom.

§. 29. Pred tem pritrđilom treba da beléžniška zbornica po svojem okoliši, in če je beléžnik poprej bil postavljen v okoliši katere druge zbornice, tudi po nje okoliši, z oglašom, ki ga je trikrat natisniti v deželnih uradnih novinah, to stvar obče razznani, opominjaje, naj tisti, ki trdijo, da po §. 25.^{ga} prvem odstavku vsled svoje zakonite zastavne pravice morejo terjati kako plačilo iz založnine, njej v šest mesecih napovedó svoje terjatve, kajti ako tega ne bi storili, pritegnili bi, da se po zvršetku tega roka brez ozira na njih terjatve povrnejo lastniku ali njegovim pravnim naslednikom v založnino dani novci, vrednostni papirji in zastavna pisma, ali da se podelí tudi privolitev v razvezo ali izbris, ako bi ga morebiti bilo treba.

§. 30. O napovedanih terjatvah je beléžniški zbornici udeležence dovpraševati ustno, ter izkušati, da se vgovori z lepa uravnajo, če jih je kaj. Kadar se tako uravnílo razdere, naj se prepirnim strankam reče, da tožijo.

Pritrdilno izrecílo, kateremu je odpravek narediti po §. 28, naj tiste terjatve, katerim se je do tega odpravka zahtevala v §. 25 zaznamenana zakonita zastavna pravica, pové izrekoma in poleg tega tudi uspeh uravnálne razprave.

IV. Poglavlje.

Splošni propisi o beležniškem uradovanji.

§. 31. Beležniku si je ustanoviti uradni sedež v tistem kraju, kateri se mu odkaže, ter zunaj tega kraja ne sme imeti stanovitnega uradnega mesta.

On more samo v okoliši prvostopíjnjskega sodišča, v katerega je narečen, uradovati, a v tem okoliši brez ozira, kje prebiva katera njegovih strank.

Beležniško pismo, katero beležnik sestavi zunaj svojega okoliša, nema javnospisemske moči.

§. 32. Novo narečeni beležnik ne sme uradovati, predno priseže, kakor je propisano, a beležnik, kateri je prestavljen na drugo mesto, ne, predno se mu izreče, da ima pravico prevzeti svoje novo mesto (§§. 16, 17).

Beležnik ne more veljavno dalje uradovati potem, kadar se mu po tega zakona propisu (§. 163) vroči sodnja naredba, da je njegov urad minol ali da je začasno devèn iz službe.

Beležniško pismo, sestavljeno proti tem propisom, nema javnospisemske moči.

§. 33. Niti o stvaréh, v katere je zapleten beležnik sam, niti ne o stvaréh svoje žene ali taeih oseb, ki so mu v ravnem rodu, v svaštvu, v posinstvu ali pohčérstvu, ali s katerimi si je v postranskem rodu do četrtega ali v svaštvu do družega kolena, beležnik ne sme sestaviti beležniškega pisma. To veljá tudi tedaj, kadar bi v pismo bilo postaviti kako tako naredbo, ki bi njemu ali katerej poprej imenovanih oseb bila na korist.

Beležniško pismo, izdelano brez pazke na ta določila, nema javnospisemske kreposti.

§. 34. Beležnik ne sme uradovati o prepovedanih ali takih poslih, o katerih je utrjena sumnja, da jih stranke sklepajo samo na videz ali da bi se ognile zakona ali komu družemu na krivično kvaro.

Tako se beležniku prepoveduje, uradno poslovati z osebami, o katerih vé ali sodi s trdnim uzrokom, da so k tacemu pravnemu poslu nesposobne zaradi nedoletnosti ali zaradi česa družega.

§. 35. Razen prej omenjenih slučajev (§§. 33 in 34) prošeni beležnik ne sme se braniti uradskega dela.

O kračnem uradskem delu je udeležencem pot odprt, pritožiti se beležniški zbornici, in če zahtevajo, naj jim v to namero beležnik pismeno pové, zakaj se je branil.

§. 36. Ako ima beležnik pomisleke, da stranka za dotično opravilo nij, ker nema potrebnega pooblastila ali z drugih uzrokov upravičena, naj jej pomisleke pové, a sicer, ako se stranka še zmirom drží svoje misli, naj sestavi beležniško pismo ter v njem svoje opominjevanje izrekoma zaznamená.

§. 37. Kolikor beležnika ta zakon ne veže razodevati, kaj je v njegovih uradnih spisih, dolžan je strankam, da molčí o razpravah, katere so bile pri njem.

Tudi je skrbeti beležniku, da njegovi podporni delavci hranijo teh poslov skrivnosti.

§. 38. Beležnik je porok zato, kar kako beléžniško pismo pripoveduje, da se je godilo v pričo njega, da je res tudi v pričo njega tako bilo, kakor je zapisano, ter on je odgovoren o vsaki, celó po sami zmoti storjeni neresničnosti.

§. 39. Vsak prestop uradnih dolžnosti, propisanih s tem zakonom, beležnika dela kaznilega, ter beležnik je strankam porok o kvari, ki bi s tega prišla. Če dá odméno (odškodovanje) za kvaro, s tem še ne mine kaznilnost zamujene dolžnosti.

§. 40. Beležnika v civilni pravdi, v kateri mu zdanji zakoni pritezajo stranke zastopati, nij pustiti za pravdnega pooblaščenca stranki, ako bi v tem pravdnem prepiru za dokazilo bilo kako pri njem izdelano beléžniško pismo.

§. 41. Beležniku je uradni pečat pod ključem hraniti. Če ga izgubi, mahoma je naznaniti beléžniški zbornici in državnemu pravdniku v njenem sedeži.

Kakor se piše v §. 13, tako mu je dobiti privolitev, da si napravi nov pečat, kateri je treba da se loči od izgubljenega.

Razen tega slučaja se pečat izpremeni samo z važnih uzrokov in to s privolitvijo beléžniške zbornice v dogovoru z državnim pravdnikom.

Zgornjega odstavka določilo veljá tudi tedaj, kadar bi kak beležnik hotel izpremeniti svoj podpis.

§. 42. Kadar beležnik izpremeni pečat ali podpis, treba je beléžniški zbornici prirediti, da se to v §. 16 zaznamenanim oblastvom razglasi po tega paragrafa propisu ter obenem naznani višjemu deželnemu sodišču.

Ako beležnikova delavnost s polna mine, ako je prestavljen ali se mu privoli izpremeniti uradni pečat, takrat je do zdaj rabljeni uradni pečat, in če se je izgubljeni pečat zopet našel, tega beléžniškemu arhivu izročiti sè zarézo, katera ne brani, da bi ga poznati ne bilo, ter s tem napraviti ga, da potem nij za rabo, in takega shraniti.

§. 43. Beléžniška pisma je izdelovati v deželnem jeziku, navadnem po beležnikovem okoliši, a če je ondukaj navadnih po več deželnih jezikov, v teh jezikov enem, katerega hoče stranka.

Slučaje, ob katerih je v tujih jezikih pisati, določa ta zakon.

§. 44. Beléžniška pisma je spisovati razločno ter brez okrajšil in presledke napolnjavati s črtami.

Dan in leto beléžniškega pisma in drugo znamenatev časa ter številke sploh je pisati s pismeni (črkami), kadar pridejo prvič na vrsto. Izneta so: vložna števila, hišne in katasterske številke, zemljiških knjig listi in tudi števila v imovinskih popisih (inventarjih), v dédniskih delitvah, v obračunavanji kupščine ter v računih sploh, kadar se jemljó v beléžniško pismo. A končne izdelke in vsote, katere je kdo po njih dolžan kacemu udeležencu, pisati je s pismeni.

Kadar se je oslanjati na kako drugo pismo, tedaj se leto in dan tega pisma ter njegov broj, ki utegne biti potreben, more zapisati sè številkami.

§. 45. V beléžniškem pismu se ne sme nič izpraskati, zgoraj nadpisati ali mej vrstice vtekniti.

Ako je besede prečrtati, naj se tako prečrtajo, da se mogó tudi potem čitati. Če je zaradi tega obsežek pisma potlej drugačen, naj se število prečrtanih besed ali na strani ali na konci pisma opomni in naj podpiše to opombo sam beležnik ter tudi stranke in svedoki (priče), ako jih tega zakona določila upravičajo v podpis.

Kadar je treba drugačnih izprememb ali dodatkov, naj se znamenje naredí ondi v pismu, kamor jim je spadati. A te izpremembe in dodatke je s pridejanim številom dostavljenih besed zapisati ali na strani ali na konci pisma ter podpisati po določilu poprejšnjega odstavka.

§. 46. Koliko nedostatki (pomanjkljivosti), narejeni proti določilom §§. 44 in 45, verjetnost beležniškega pisma s polna ali v posameznih delih slabé ali uničujejo, razsodba o tem, kadar bi se pripetilo, prihranja se sodišču.

§. 47. Beléžniško pismo treba da ima številko na vsaki stranici, in če ga je vpisati v opravilni iskálnik, tudi opravilno število.

Kadar ima pismo po več pól, naj beležnik vsako póllo podpiše ter na konci svojega podpisa pritisne uradni pečat.

Udeleženci in svedoki, če jih je treba, naj podpišejo na konci, kolikor jih tega zakona določila upravičajo v podpis.

§. 48. Ako ima beléžniško pismo po več pól, treba jih je sešiti z vrvcó, katero je konci pisma pritrditi z beléžnikovim uradnim pečatom.

Enako je tudi, če se dá, s pismom pooblastnice in druge priloge zvezovati. Kadar se take priloge ne dadé prišiti, tedaj naj se jim napiše priložno znamenje in opravilno število beléžniškega pisma.

§. 49. Beléžniška pisma se praviloma hranijo v prvopisu in to pri tistem beležniku, pri katerem so zdelana. Stranke namesto prvopisov dobodo odpravke.

Slučaje, ob katerih se beléžniško pismo izdaje v prvopisu, določa ta zakon.

§. 50. Razen posebnih, v tem zakonu navedénih slučajev, beležnik sme prvopis beléžniškega pisma samo vsled sodnjega ukaza sodišču izročiti ali beléžniški zbornici vsled njenega ukaza.

Kadar je to, naj beležnik mej svoje spise tja, kjer je bil prvopis, vloží brez kóleka (štemplja) poverjen prepis, ki je treba da ga povéri tudi sodišče ali beléžniška zbornica, in kadar se mu prvopis vrne, naj shrani oboje.

Ta prepis naj se naredí po tistih določilih, ki v tem zakonu veljajo o izdávANJI odpravkov (§§. 98, 99).

Dokler se prvopis ne povrne, more beležnik, če mu ne prepové sodišče ali zbornica, iz tega prepisa narejati odpravke; vendar mu je dolžnost, da o izdávANJI tacih odpravkov zapiše opombo na prepis, kateri leží mej njegovimi spisi, ter tudi na prvopis, kadar se mu zopet vrne.

§. 51. Ako se dva beležnika vzameta v sestavljanje beléžniškega pisma, tedaj je tudi drugi beležnik odgovoren, da se dela vse po zakonitih propisih.

Razpravo vodi tist beležnik, katerega so naprosile stranke.

Določila o podpisu in pritisku uradnega pečata veljajo obema beležnikoma.

V. Poglavje.

Posebni propisi o beléžniškem uradovanju.

I. ODDELEK.

Zdelovanje beléžniških pisem o pravnih izrecilih in pravnih poslih ali opravilih. (Beléžniški zapisi.)

§. 52. Beléžniku je dolžnost, kadar nareja beléžnišk zapis, da kolikor more, pozvé vsake stranke osebno sposobnost in upravičenje k sklepu dotičnega posla; da strankam razbistri pravi pomen ter nasledke tega posla, in da se uvéri o njih trdni in resnični volji; da njih izrek po polnem jasno in določno zapiše, ter kadar se jim zapis prečita, da jih o njem povpraša sam in se tako zagotovi, da ustreza njih volji.

§. 53. Ako hoté stranke v beléžnišk zapis deti kaka temna ali dvoumna določila, iz katerih bi utegnila biti pravda, ali katera ne bi imela pravne moči, ali ako se je po pravici bati, da kako določilo méri na to, da bi se kdo izmej pogodnikov prevaril, naj deležnik strankam te pomisleke pové, primerno jih učéč. Kadar se stranke poleg vsega tega ne odmaknejo od taci določil, naj sicer zapis naredí, a vanj izrekoma postavi, kako jih je opominjal.

§. 54. Ako tisti, ki so kacega pisma udeleženi, ali nekateri iz njih mej saboj hoté, da bi se beléžniški potrdilo kako zasebno (privatno), že zdelano pismo, treba je o tem sestaviti beléžnišk zapis.

Zasebno pismo je pred beležnika položiti, da ga pretehta po propisu §§. 34, 36, 52 in 53, ter če naredbi tega zapisa nij ovire, podpiše on sam in prizvani zapisni svedoki (§. 56), ako jih je treba.

Pismo je potem prišiti k beléžniškemu, po splošnih propisih narejenemu zapisu, kateremu je s tem, kar je v njem, potlej dopolnilen del.

§. 55. Treba je, da beležnik stranke ali sam pozná po lici in po imeni, ali da mu potrdita dva svedoka, po lici mu znana, ali prizvani drugi beležnik, da so ti ljudjé res isti.

Istótni svedoki mogó s tistim, o čegar istóti svedočijo, ali z beležnikom biti tudi v razmerji, zaznamenanim v §. 33, a sicer naj bodo, kakoršnemu je biti sposobnemu zapisnemu svedoku.

§. 56. Po dva zapisna svedoka je treba prizvati:

- a) kadar se beléžnišk zapis dela o dédniški pogodbi ali o drugi naredbi zadnje volje;
- b) kadar katera izmej strank ne zna pisati, ali
- c) ne umeje jezika, v katerem se zdeluje zapis, ali
- d) če je slepa, gluha ali néma (mutasta).

Namesto obéh svedokov je tudi móči družega beležnika prizvati.

Strankam je na izvoljo dano, da tudi ob drugih slučajih razen poprej imenovanih k zdelovanju beléžniškega zapisa privzemó svedoke.

§. 57. Zapisni svedoki je treba da so moškega spolú, konči po dvajseti let stari in beležniku znani po lici, ali da se njih istóta potrdi, kakor ukazuje §. 55.

Zapisnim svedokom je razen slučaja, zaznamenanega v §. 65, razumeti jezik, v katerem se pismo zdeluje ter konči eden mej njimi je treba da zna čitati in pisati.

V zapisne svedoke ne mogó biti:

- a) tisti, kateri so telesno ali duševno taki, da niso zmožni svedočiti;
- b) beležnikovo pisarniško in služabno osebje;
- c) tiste osebe, katerim se ali samim v zapisu odloča kaka korist, ali katere so s kako pri zapisu udeleženo ali s tako osebo, ki se jej v njem daje prednost, ali z beležnikom v kaceem izmej razmerij, zaznamenanih v §. 33.

§. 58. Če je priziv zapisnih svedokov potreben, biti jim je pričujočim najpozneje tedaj, ko se pismo strankam čita in ga podpisujejo.

Kadar stranke izrekoma zahtevajo, mogó se sicer svedoki odpraviti, ko se pismo čita; a strankam se je ob tacem slučaji podpisati v pričo svedokov ter izrekoma dostaviti, da se jim je pismo čitalo ali da so ga sami čitali in da ustreza njih volji, ter v pismu je izrekoma zabeležiti, da se je to storilo.

§. 59. Ako se beležniško pismo zdeluje slepemu človeku, treba da so zapisni svedoki pričujoči, kadar stranke govore o določilih, katera je deti v pismo, ter tudi tedaj, kadar se pismo od kraja do konca čita, in kadar ga stranke odobravajo in podpisujejo.

V pismu je izrekoma povedati, da se je to zgodilo.

Isto veljá, kadar se beležniško pismo nareja nemáku (mutcu) ali glušcu, in držati se je poleg tega tudi propisov, stoječih v §§. 60 in 61.

§. 60. Glušec, kateri čitati zna, treba da pismo sam prečita in izrekoma potrdi, da ga je prečital ter našel ustrezajoče svoji volji. To potrdilo je v pismu postaviti pred podpis.

Ako glušec ne zna čitati, tedaj je razen zapisnih svedokov prizvati še enega človeka, kateremu upa in kateri umeje njegovo dopovedovanje se znamenji.

V zaupnike se brez razločka spolú prizvati mogó tudi take osebe, katere so glušcu v rodu ali v svaštvu ali z njim zvezane s posinstvom ali pohčérstvom ali se ženitvijo. A sicer je tudi takim zaupnikom imeti, česar je treba sposobnim zapisnim svedokom.

Beležniku se je o tem, če glušec umeje dopovedovanje se znamenji ali ne, dostojno uvériti z izkušnjami, ki ne merijo na nič tega, kar pride v pismo. Izrekoma je v pismu povedati, da se je to storilo.

§. 61. Ako se beležnišk zapis zdeluje glušcu ali nemoglušcu, kateri zna čitati in pisati, naj beležniški zapis on sam prečita in se svojo roko zapiše nánj, da ga je prečital ter našel ustrezajočega svoji volji.

Če ne zna čitati ali pisati, prizvati je dva človeka, katerima upa in katera umejeta njegovo dopovedovanje se znamenji.

Tudi ob tem slučaji veljajo propisi §. 60^a v odstavku 3 in 4.

§. 62. Beležnišk zapis se sme v jezici, kateri v deželi, kjer beležnik uradno stoluje, nij navaden, zdelati samo tedaj, kadar stranke izrekoma zahtevajo in če je beležnik temu jeziku postavljen za tolmača. Da je to res, treba v zapis izrekoma postaviti.

Ob tacem slučaju naj beležnik, zvedevši voljo svojih strank, zdela zapis v tujem jeziku, ter mu prišije poln prelog v enega izmej deželnih jezikov svojega okoliša.

§. 63. Kadar katera izmej strank ne zna jezika, ki se v njem zdeluje beléžniški zapis, prizvati je v razpravo prisežnega tolmača, kateremu je ob enem imeti vse, česar je treba sposobnemu zapisnemu svedoku.

A prizvati posebnega tolmača tedaj nij treba, kadar beležnik ter z njim oba svedoka ali v njiju mesto poklicani drugi beležnik stranke jezik umeje, in ako beležniku, vodčemu razpravo, kadar se stvar suče o deželnom jeziku, potrja višje deželno sodišče, da ga zna (§. 12), a kadar se o tujem jeziku suče, ako mu potrja tisto, ker je njemu postavljen za tolmača. Ob tacem slučaju svedokov nij odpravljati, predno se prečita ves zapis od kraja do konca, ter v zapisu je izrekoma povedati, da se zdeluje brez tolmača zato, ker je ustrezno vsemu, kar se zgoraj zahteva.

§. 64. Ako je po zmislju prvega odstavka poprejšnjega paragrafa prizvati tolmača, naj beležnik po prizvanem tolmači zvé svojih strank voljo, ter beležniški zapis potem zdela v katerem izmej deželnih jezikov in reče tolmaču, spis preložiti stranki. Če katera stranka zahteva, treba da jej tolmač zdela v njen jezik tega zapisa prelog, kateri se prišije k beléžniškemu spisu.

§. 65. Če je po določilih §. 56 prizvati svedoke ter stranke hoté svedoka tacega, da katere stranke jezika ne umeje ali ne tistega jezika, ki se v njem zdeluje zapis, prizvati je v razpravo tolmača, kateremu je imeti vse, česar je treba sposobnemu zapisnemu svedoku.

To naj svedoku v pričo strank dopové, o čem se je razpravljalo, ter v zapis je izrekoma postaviti, da se je to storilo.

§. 66. Beléžniški zapis, zdelan brez obličnostij in ostražnostij (previdnostij), ukazanih v §§. 54 do 65, nema javnopisemske moči.

§. 67. Kadar se beléžnišk zapis zdeluje o dédniški pogodbi ali o kaki drugi naredbi zadnje volje, držati se je tudi posebnih propisov občnega državljanskega (civilnega) zakonika o veljavnosti take naredbe.

Beležnik in prizvani zapisni svedoki mogó, če so k temu sposobni, tudi biti za svedoke zadnje volje, ter nij tretjega svedoka treba prizvati, ako se prizoveta dva taka beležnika, katera sta oba zakonito sposobna, svedočiti o zadnji volji.

§. 68. Pod izgubo javnopisemske moči je vsacemu beléžniškemu zapisu treba imeti:

- a) kraj, potem leto, mesec in dan bivše razprave;
- b) ime in priimek ter uradni sedež prvega in tudi drugzega beležnika, če je bil v pričo (§. 56, drugi odstavek);
- c) ime in priimek strank ter prizvanih zapisnih in istótnih svedokov, zaupnih ljudij in tolmačev, ako jih je bilo;
- d) potrdilo, da beležnik po lici zna stranke in svedoke, ali da mu je ter kdo mu je pod pričal njih istóto;

- e) obsežek posla, z ozirom na pooblastnice ali druge priloge, če so ;
- f) na konci pristavek, da se je strankam zapis prečital, ali imenovanje tistih obličnostij, katere so po tega zakona propisih čitanje nadomestile, ter pristavek, da stranke zapis odobrujejo ;
- g) podpis strank, ter če je po tega zakona določilih treba prizvati svedoke, zaupne ljudi ali tolmače, podpis tudi teh.

Istótni svedoki se mogó podpisati ali na konci pisma ali pod izrečenim potrdilom o istóti.

Če kaka stranka ali svedok ne zna pisati, naj se podkriža, a treba je, da ime take stranke pripiše kak svedok ali drugi beležnik, in tacega svedoka ime drugi svedok.

Ako bi se stranka ni podkrižati ne mogla, treba da se ta ovira izrekoma zapiše ter da jo zapisni svedoki posebno potrdijo.

- h) Podpis beležnikov s pritiskom njegovega uradnega pečata, in ob slučaji družega odstavka §. 56, obeh beležnikov.

Beležniku je vrhu tega, kakor mu povedó ali po svojem znanji v zapis postaviti stan in prebivališče strank, zapisnih in istótnih svedokov, zaupnih ljudij in tolmačev, posebno tedaj, ako se zdí potrebno s tem osebo določneje zaznamenati. A če se zapis tudi ogne tega določila, vendar mu to ne jemlje javnopisemske kreposti.

§. 69. Pooblastnice in druge priloge k beléžniškemu zapisu mogó stranke podati v izvirnem spisu ali v prepisu. A ta pisma zaradi tega, če so na ostavo založena pri beležniku, ne dobodo nič večje verjetnosti, nego so imela poprej, ako jih izdavitelj ne potrdi v beléžniškem zapisu.

Priloge, katerih niso že podpisale stranke ali katere niso javna pisma, naj podpišó stranke ter tudi zapisni svedoki ali drugi beležnik, če so v pričo. Priloge čitati je samo toliko treba, kolikor zahtevajo stranke.

II. ODDELEK.

Zapisi o naredbah zadnje volje z močjó sodnjih zadnjevoljskih naredeb.

§. 70. Zadnjevoljske naredbe, katere se pred dvema beležnikoma ali pred beležnikom in dvema svedokoma ustno izrekó ali pismeno podadé, čislati je za enake sodnjim zadnjevoljskim naredbam, ako so se po obénih propisih o beléžniškem uradovanji zdelale, oziroma sprejele, in ako se je ob tem delalo, kakor propisi o sestavljanji sodnjih zadnjevoljskih naredeb ukazujejo v §§. 569, 587—592 in 594—596 o. drž. (civ.) zak., ter pazilo na obličnosti, zapovedane v §§. 72 in 73 tega zakona.

§. 71. Ob zdelovanji ustnih zadnjevoljskih naredeb naj beležnik primerno poučí zaveščátelja (zapustnika), če hoče postavljati temna ali dvoumna določila, iz katerih bi pravda utegnila priti ali katera ne bi mogla imeti veljavnosti, kakoršne želi zaveščátelj.

Kadar se zaveščátelj poleg vsega tega ne odmakne od taceh določil, naj beležnik sicer zdela zadnjevoljsko naredbo, a vanjo izrekoma postavi, kako ga je opominjal.

§. 72. Ako je zaveščatelj slep, gluhi, nem ali nemogluhi, treba se je tudi ob tem slučaji vladati po propisih, ukazanih v §§. 59—61, in če zaradi njegovega jezikovega neznanja pristopi kak izmej slučajev, zaznamenovanih v §§. 62—64, držati se je tudi propisov, tamkaj zapovedanih.

§. 73. O uradni razpravi je narediti zapisnik po določilih §. 68.

Ako bi se stranka ni podkrižati ne mogla, treba da se ta ovira izrekoma zapiše ter da jo zapisni svedoki potrdijo.

Če se zadnjevoljska naredba pismeno izročča, na izvoljo je dano stranki, da svoj pečat udari na zápor zavitku, v katerem je zadnjevoljska naredba. Kadar se to zgodí, oméniti je v zapisniku.

§. 74. Pismena, po §. 70 beležniku izročena zadnjevoljska naredba se more povrniti pokladatelju, a edino tedaj, kadar osebno zahteva, ali kadar zahteva kdo tak, kateri izkaže nalašč v ta namen dano, uradno poverjeno pooblastnico. O vračevanji je zdelati beležnišk zapis.

S takim vračilom zadnjevoljsko ustanovílo izgubí moč sodnje zadnjevoljske naredbe.

§. 75. Propisi §§. 70—73 veljajo tudi tedaj, kadar stranka oporeka tako zadnjevoljsko naredbo, katera ima krepost sodnje zadnjevoljske naredbe.

Če je oporečena zadnjevoljska naredba bila zdelana pri beležniku, zabeležiti je oporeko v zapisniku, takój spočetka narejenem, a kadar se oporekava beležniku izročena pismena zadnjevoljska naredba, zabeležiti nanjo, ne samo na zavitek.

Enako zabeležiti je treba tudi tedaj, kadar beležnik o oporeki zdeluje beležnišk zapis, ali kadar se oporeka taka zadnjevoljska naredba, o kateri je on beležnišk zapis zdelal.

III. ODDELEK.

Svedočila o dejanjih in izrecilih.

§. 76. Beležniki imajo pravico po tega oddelka določilih dajati svedočila :

- a) da se prepisi zlagajo z izvirnimi pismi (poverílo);
- b) da so prelogi natančni;
- c) da so podpisi pristni (legaliziranje);
- d) o kateri dobi so se pisma pokazala;
- e) o tem, da kak človek še živi;
- f) o priznanjevanji izrecíl;
- g) o sklepih društvenih občnih zborov;
- h) o protestih meníc in trgovinskih papirjev;
- i) o družih dejanjskih dogodkih.

Javnopisemsko dokazno moč imajo ta svedočila tedaj, če se zdelajo in izdadé po propisih, o izdávánji vsacega svedočila posebe veljavnih, stoječih v naslednjih §§. 77—90.

a) Poverilo prepisov.

§. 77. Beležnik smé tedaj poveriti, da se prepis ujemlje z izvornim pismom, kadar je prepis narejen v jezici, katerega beležnik umeje.

Beležniku je prepis tenko primeriti s prvotnim pismom, ter na prepis postaviti poverilo, da se po polnem zлага.

Ako so mesta v pokazanem pismu izpremenjena, prečrtana, vtaknena ali na strani dostavljena, ako je pismo raztrgano ali po vnanji obliki očitno pomisleka vredno, naj se to v poverilnem dostavku pové.

V dostavku bodi tudi, če je pokazano pismo po vidu izviren spis ali odpravek ali prepis, ter če ima kólek (štempelj), in kakšen je.

Da bi se to vpisovalo v opravilni iskalnik ter prvotno pismo vlagalo v beležnikove zapise, nij treba.

b) Poverilo prelogov.

§. 78. Beležniki, kateri so kacemu tujemu jeziku postavljeni za tolmače, imajo tudi pravico, beléžniški poverjati preloge v tem jeziku ali iz njega narejene, katere so oni sami zdelali ali pretehtali.

Isto veljá o poverjevanji prelogov iz deželnega jezika v drug deželni jezik, če je beležnik dobil pravico, v obeh jezikih zdelovati beléžniška pisma.

Poverilo je na sam prelog prvopisno postaviti ter prelog pridružiti preloženemu pismu z nitjo in uradnim pečatom.

Da bi se to vpisovalo v opravilni iskalnik ter prvotno pismo vlagalo v beležnikove zapise, nij treba.

c) Poverilo podpisov (legaliziranje).

§. 79. Z legaliziranjem beležnik svedoči, da je stranka pismo v pričo njega svojeročno podpisala ali pred njim priznala, da je na pismu stoječi podpis njen. Če stranke po lici ne zna, treba da mu njeno istôto potrdita dva svedoka, po lici mu znana.

Svedočilo je z izreco opombo, dá beležnik podpisnika po lici zna, ali da sta mu njeno istôto potrdila dva svedoka, katera je imenovati, prvopisno postaviti na legalizirano pismo. Beležniku je, o čem govori pismo, samo toliko zvedeti, kolikor je treba zabeležiti v zapisnik. On nij odgovoren o tem, o čemer govori pismo, niti ne o izdateljevem upravičenju.

d) Svedočilo o dobi, v kateri se je kako pismo pokazalo.

§. 80. Svedočilo o dobi, v kateri se beležniku pokaže kako pismo, naj beležnik na samo to pismo postavi prvopisno, pridevájé dán, mesec in leto, če je treba tudi uro, v kateri se mu je pismo pokazalo.

Ako se zahteva in bi se zdelo treba, pristaviti je tudi svedočilo o istôti pokazal-
čeve osebe, držêč se propisov §. 79.

e) Svedočila, da kak človek še živi.

§. 81. Beležniku je samo tedaj svedočiti, da kak človek še živi, kadar osebo, katere življenje je potrditi, zna po lici ali mu njeno istôto podpričata dva istôtna svedoka.

V prvopisnem svedočilu naj se potrdi, da je pred beležnikom osebno bila stranka, o čegar življenji se svedoči, z dnevom, mesecem, letom, in če se zahteva, tudi z uro, kedaj je to bilo, ter z dostavkom, kako se je njena istôta dosvedočila. (§. 79).

§. 82. Ob dajanji svedočil, navedènih v §§. 79—81, naj beležnik naredi zapisnik ter vanj postavi vsa dejanja, katera je v svedočilu potrditi. Zapisnik naj podpiše stranka in oba svedoka, ako sta prizvana.

Če katera stranka ne zna pisati, naj se podkriža ter naj se prizoveta dva svedoka, katerih eden pristavi podpisnikovo ime. Kadar en svedok ne zna pisati, naj njegov križ drugi svedok potrdi.

f) Svedočilo o priznanjevanji izrecil.

§. 83. O izrecilih od stranke na stranko ima beležnik tedaj pravico dajati svedočila, kadar je izrecilo namenjeno, uterditi kako pravno veljavnost.

Kar stranka zahteva, o tem je narediti beležniku zapisnik ter vanj od besede do besede postaviti izrecilo, katero je priznani. Zapisnik naj stranka podpiše. (§. 82).

Sè zapisnikom naj beležnik ide v tisto prostorišče, kamor ga prosi ta stranka, da ónej stranki tam priznani izrecilo.

O dejanji in dobi svojega priznanila je beležniku zapisnik nadaljevati. Odgovor óne stranke se v zapisnik sme postaviti samo tedaj, če ona zahteva ali privoljuje ter zapisnik v odobrilno znamenje podpiše. (§. 82, odst. 2.)

§. 84. O priznanilu je preseči stranki, ter če óna stranka zahteva, tudi njej dati prvopisno svedočilo. V svedočilu naj bodeta imeni obeh strank, izrecilo od besede do besede, dan, mesec, leto, in če je treba, tudi ura, katero se priznanja. Odgovor óne stranke se v svedočilo sme postaviti samo tedaj, če je postavljen v zapisnik. (§. 83.)

Ako bi se zdelo treba (§. 79), pristaviti je tudi svedočilo o osebni istôti proseče stranke. Razen tega slučaja beležnik nij porok za istôto proseče stranke.

§. 85. Če stranke, katerej je izrecilo povedati, nij v odkazanem prostorišči, ali če krati beležniku dohod ali posluh, naj beležnik, ako zahteva proseča stranka, odpravek svedočila po pošti rekomandiran pošlje ónej stranki, ali naj položi ta odpravek pred sodišče, kateremu je potem narediti, da se vroči po redu civilne pravde.

Ta dogodek je postaviti v zapisnik in v svedočilo ter ob enem zabeležiti, kaj se je storilo ónej stranki v priznanilo.

§. 86. Stranka, katera kako izrecilo hoče priznati drugi stranki (§. 83), more to od beležnika tudi pismeno ali po telegrafu zahtevati; pismo ali telegram ob tacem slučaju nadomésča prošnja v zapisniku, ter naj se prišije k zapisniku, katerega je narediti.

V svedočilu je beležniku povedati, da se mu je prošnja poslala, kakor je bilo zgoraj rečeno.

g) Svedočilo o sklepih občnih zborov.

§. 87. Ob svedočilu občnozbornskih sklepov délničarskih ali družih društev je beležniku, pridevajočemu kraj in čas tacega zbora, narediti zapisnik ter vanj na tanko postaviti sklepe tam ukrenene ter vse dogodke, ki so se v zboru v pričo njega vršili, in vsa povedana izrecila, kar je važnih zaradi presojila o rednosti te dogodbe.

Zapisnik naj podpiše tist, ki je zboru prvosedoval, in dva druga zborova družabnika.

Če se zdi treba, more se postaviti v zapisnik tudi potrdilo o prvosednikovi istóti ali drugih, v zboru bivših oseb (§. 79). Ako tega potrdila nij, beležnik niti porok nij o istóti v zapisniku imenovanih oseb.

Svedočilo, dano v prvopisu, treba da objema ves zapisnikov obsežek.

h) Svedočilo o dejanskih dogodkih.

§. 88. O drugih dejanskih dogodkih, posebno o ponudnih razpravah, o razigrah ali o izkazovanji kakih stvarij ima beležnik pravico narejati svedočila, ako so namenjena utrditi kako pravno veljavnost in če se je dejanje godilo pred očmi beležnika samega.

V ta namen je beležniku, prizvavšemu dva po lici znana svedoka, narediti zapisnik ter v njem na tanko popisati dogodek, bivši pred njegovimi in obeh svedokov očmi, dostaviti kraj in čas tega dogodka, ime in priimek proseče stranke in drugih oseb, deležnih tega dejanja. Če se zdi treba in se zahteva, dosvedočiti je v zapisniku istóto proseče stranke in drugih, tega dejanja deležnih oseb. (§. 79.)

Zapisnik naj podpišeta oba svedoka in proseča stranka. (§. 82, odst. 2.)

V prvopisno danem svedočilu treba da je ves zapisnikov obsežek.

i) Protesti o menícáh in trgovinskih papirjih.

§. 89. Kadar beležnik zdeluje proteste o menícáh ter o njih drží kazálnik, naj izpolnjuje zdaj veljavne posebne propise.

Po istih propisov zmislú se dela tudi tedaj, kadar je beležnik prošén, izreči protest o trgovinskih papirjih, slovócih na ukaz. (Čl. 301 in 302 trg. zak.) Zdelane proteste je postaviti v splošni protestni kazálnik, privedáje, da se protest nij izrekel o meníci nego o družem trgovinskem papirji.

§. 90. Beležnik, kateri ima pravico v tujem jezici zdelovati beléžniške zapise, sme v tem jezici tudi svedočila dajati.

IV. ODDELEK.

Dajanje odpravkov, prepisov, izpiskov in svedočeb.

§. 91. Dokler sam beléžnik hrani svoje zapise, ima edin on pravico, iz njih dajati odpravke, svedočila in prepise.

Koliko je o tem izimka ob pomudah in kadar beléžnika nadomešča pódstav, določata §§. 103 in 123. Če ob tacem slučaju drug beléžnik dá odpravek ali svedočilo, treba je dobljeni uradni poziv vanje postaviti.

§. 92. Od beléžniških zapisov se dajó odpravki in poverjeni ali nepoverjeni prepisi. Da je pismo odpravek ali samo prepis, to mu je na čelo postaviti z napisom.

§. 93. Odpravke od beléžniških zapisov je smeti, ako v pismu nij kako drugače pogojeno, izdajati samo tistim strankam, katere so bile pri zdelovanji pisma udeležene, ter vsakej mej njimi samo po enkrat.

Večkratne odpravke sme beléžnik tem osebam izdajati samo tedaj, kadar pritrdijo tisti, ki so bili pri pismu udeleženi, ali kadar oseba, zahtevajoča odpravek, beléžniku svoj poprejšnji odpravek zopet vrne zaradi kacega nedostatka (pomanjkljivosti), ali kadar dokaže, da se je izdani jej odpravek umrtvil zaradi izgube, ali kadar beléžniku velj sodnji poziv.

Tak poziv je móči dati samo tedaj, kadar prosnik dovolj verjetno dokaže, da res potrebuje novega odpravka, in kadar ob enem nij o tem kacega upravičenega pomisleka.

Prošnja je vpoložiti prvostopínskemu sodišču, v katerega okoliši beléžnik uradno stoluje, ter z odlokom rešiti. Ako se vanjo privoli, priznaniti je tistim, kateri so pri pismu udeleženi. Pritožbe proti privolitvi nij.

§. 94. O pritrdilu udeležencev v izdatev zópetnega odpravka je zdelati beléžnišk zapis. Ob tem in tudi ob slučajih družega odstavka §. 93er je v poverílnem dostavku izrekoma povedati uzrok, zakaj se zópeten odpravek daje, ter ob enem zabeležiti, ali je ta odpravek drugi, tretji ali še večkratni.

§. 95. Poverjeni prepisi od beléžniških zapisov se mogó, če pri zdelovanji nij bilo nič družega pogojeno, tistim, kateri so na svoje ime udeleženi, potem njih zakonitim zastopnikom, pooblaščencem in pravnim naslednikom izdavati po večkrat, tudi ako sè svoje strani prosijo.

O teh osebah isto veljá tudi kar se tiče dajanja nepoverjenih prepisov in privolitve v pregled.

Kakim drugim osebam se sme v pregled in v jemanje nepoverjenih ali poverjenih prepisov edino s pritrditvijo tistih udeležencev, kateri bi mogli sami iskati pregleda ali prepisa, ter poleg tega samo tedaj privoliti, kadar dokažejo, da jim je v pravnem zmyslu kaj do te stvari, in če ob enem nij kacega pomisleka o privolitvi. Ako beléžnik s tacega pomisleka pregled ali prepis krati, more se stranka pritožiti beléžniški zbornici.

§. 96. Od zapisnikov, zdelanih o zadnjevoljskih naredbah, in od zadnjevoljskih beléžniku pismeno izročeni naredb izdavajo se poverjeni in nepoverjeni prepisi. Isto veljá tudi tedaj, kadar se o zadnjevoljski naredbi zdela beléžnišk zapis.

A izdavatí jih je, dokler zaveščátelj še žíví, samo njemu ali njegovemu pooblaščenču, o tem poslu uradno poverjeno pooblastnico imejočemu, a po zaveščáteljevi smrti stóperv tedaj, kadar je že bil sodnji razglas.

Dan tega razglasa je na izdanem prepisu zabeležiti.

§. 97. Svedočila, kakoršna so zaznamenana v §§. 81—89, naj beležnik izdava tudi po večkrat in vsem tistim osebám, katere dokažejo, da jim je v pravnem zmislu kaj do te stvari. Istim osebám je, če zahtevajo, tudi izdavatí poverjene prepise od zapisnika, narejenega zaradi svedočila.

Ako bi se izdatev tacega svedočila ali prepisa kratila, móči se je pritožiti beléžniški zbornici.

§. 98. Odpravki naj se s prvopisom ujemajo do besede in bodo taki, da jih je lahko čitati, pisani brez praznih presledkov ter v bistvenih delih brez okrajšil. Nič se ne sme prečrtati, izpraskati, vtekniti ali zgoraj nadpisati; vendar je smeti izpremembe, popravke in dostavke, v prvopisu navedéne z dostojnimi obličnostmi, ne opominjáje, da so izpremembe, popravki in dostavki, devati na samo tisto mesto, kamor spadajo po zmislu govorske zveze.

V zapisovo govorsko zvezo je tudi prepise pooblastnic in ostalih zapisovih prilog tako vtekniti ali z njo združiti, da nij dvomiti, da splošni poverilni dostavek obseza tudi te priloge; vendar jih je v poverilnem dostavku v misel vzeti.

Če se stvar ne suče o odpravku beléžniškega zapisa, kateri ima zvršilno moč (§. 3), mogó se priloge v odpravku preskočiti, ako zahtevajo stranke. A v poverilnem dostavku je izrekoma povedati, da je stranka to zahtevala.

§. 99. Beležnik treba da poveri vsak odpravek. Poverilni dostavek je deti na konec odpravka. V njem je potrdilo, da se odpravek zлага s prvopisom, ležečim v beležnikovih zapisih, povedba, kateri osebi je odpravek namenjen, ter dan, mesec in leto odpravka.

Beležniku ga je podpisati in udariti nanj svoj uradni pečat.

§. 100. Odpravek, kateri se ne bi držal propisov, zapovedanih v tem oddelku, niti ne bi imel javnopisemske moči.

§. 101. Beležniku je na prvopisu, ležečem v njegovih zapisih, ali če tukaj nij prostora, na prišitej mu pôli zaznamenati izdatev vsacega odpravka ter imenovati osebo, katerej se je izgotovil, in dan odpravka.

Kadar se daje zópeten odpravek, naj se prejeti sodnji poziv ali povrneni odpravek shrani poleg prvopisa ter na povrnem odpravku zabeléži, da se je povrnil ter izgubil krepost javnega pisma.

§. 102. Ako beléžniško pismo obseza več samostojnih pravnih opravil, tedaj se udeležencem namesto polnega odpravka more tudi iz pisma dati okrajšan izpisek o posameznih izmej teh pravnih opravil.

Da je odpravek samo okrajšan izpisek, to je treba v njem povedati. Okrajšan izpisek nema zvršilne moči, oménjene v §. 3.

Ob dajanji izpiskov se je držati določil, katera so v tem oddelku o dajanji odpravkov.

Svedoče, da kak beležnišk zapis res biva, naj beležnik daje tistim, kateri so upravičeni jemati poverjen prepis tacega zapisa.

§. 103. Beležniku je dolžnost skrbéti, da odpravki, izpiski in prepisi, katerih nij nad tri pôle, odhajajo brez pomude ter najpozneje v treh dnevih, a kadar so večji, v primernem roku.

Pritožbe o pomudah je podajati beležniški zbornici, katera naj odpošlje družega beležnika v izvršitev, če se zdí treba.

V. ODDELEK.

Prevzemanje pisem v hrambo ter novcev in vrednostnih papirjev v oddavanje drugim ljudém ali v založbo oblastvom.

§. 104. Beležniki imajo pravico, pisma vsake vrste, mej njimi tudi meníce, jemati v hrambo.

A gotove novce, javna dolžna pisma in druge vrednostne papirje splošnega občila ima beležnik vsled svojega urada samo pravico v hrambo za nekaj časa jemati po določenih §§. 107 do 109.

§. 105. Kadar beležnik prevzéna pisma, treba da naredí zapisnik ter vanj postavi kraj in čas oddajatve, pokladateljevo ime in priimek ter stan in prebivališče, potem znamenovanje oddanih pisem ter osebe, katerim pokladatelj morebiti hoče da se pisma izročé. Zapisnik naj podpiše stranka in beležnik, kateri naj tudi svoj uradni pečat nanj udari.

Ako se beležniku pisma pošljó z dopisom, tedaj je dopis namesto zapisnika.

Stranki naj se dá prejémnica.

§. 106. Kadar beležnik prevzeta pisma zopet oddaje, naj mu prejémnik potrdi v prevzémalnem zapisniku ali v družem, posebe o tem zdelanem zapisniku, da jih je res dobil (§. 82, odstavek 2).

Če beležnik prejémnika ne zna po lici, naj beležnik v istótno potrdilo prizove dva svedoka, katera treba da zapisnik tudi podpišeta.

Ako se o prejémnem potrdilu naredí poseben zapisnik, tedaj je oddatbo v prevzémalni zapisnik zabeležiti, opiráje se na posebe narejeni zapisnik.

§. 107. Gotove novce, javna dolžna pisma in druge vrednostne papirje splošnega občila ima beležnik vsled svojega urada samo tedaj pravico prevzemati, ako mu jih ob narejanji beležniškega pisma stranka izročí, da jih on potlej oddá kacemu povedanemu prejémniku ali založí oblastvom na ostavo.

Beležniku je ob prejemanji narediti zapisnik in vanj postaviti opravilno število splošnega in posebnega iskalnika, kraj in čas prevzemanja ter na tanko povedano vsoto prejetih novcev in papirjev s pokladateljevim imenom in njegovim izrecilom, kaj je storiti z izročeni novci in vrednostnimi papirji.

Ako se je priposlalo z dopisom, tedaj je dopis prišiti k zapisniku, ki se o tem naredí.

Pokladatelju naj se dá prejemnica. Prevzete stvari je hraniti vsako v svojem zavezku (paketu.)

§. 108. Beležniku je narediti, da se založba sodišču ali kacemu družemu oblastvu opravi brez pomude.

Beležnik naj vsote, podane v preizročitev kaki drugi osebi, preizročí najpozneje v 14 dneh, če pokladatelj nij drugačnega obroka odločil. Ako beležnik ne more narediti, da bi se preizročitev dognala v oménjenem roku, naj po zvršetku te dobe brez kakšne pomude prevzete vrednosti ali pošlje vrniti pokladatelju ali založí sodišču na ostavo.

§. 109. Kadar se oddaje naznačenemu prejemniku, tedaj se je beležniku vladati po določilu §. 106, a prejemnico od urada dobljeno o tem, da se je založba zgodila, treba prišiti k prevzémalnemu zapisniku.

Pokladatelju naj se priznani, da se je oddalo ali založilo.

VI. Poglavlje.

Kako se dela s hranjenimi spisi in pišejo znameniki.

§. 110. Beležniku je vse zapise, katere sam naredí, in katere mu izročé stranke ali odkaže beléžniška zbornica, devati v red po tekočem opravnem številu ter skrbno pod ključem hraniti v brezopasnem (varnem) in suhem kraji svojega stanovanja ali svoje pisarnice.

Če kako beléžniško pismo naredita dva beležnika, naj prvopis hrani tist beležnik, kateri je vodil razpravo.

§. 111. Kadar beležnik zve, da je umrl kdo tistih ljudi, o čegar zadnjevoljski naredbi je on zdelal beléžnišk zapis, ali kateri je po §. 70 zadnjevoljsko naredbo pred njim ustno izrekel ali mu jo pismeno podal, naj, poziva ne čakáje, zadnjevoljske naredbe in zapisnikov prvopis, ako se je bil morebiti napravil po §. 73, vpoloží sodišču svojega uradnega sedeža, ali če je tam dédniško sodišče, mahoma temu v razglas. Pri sodišči se takój v pričo beležnika zapisnik sestavi, kakšni so se našli pečati, ako so bili pritisnjeni, ter tudi o razpečevanji.

Po razglasu se vrnejo vpoloženi prvopisi beležniku, kateri treba da njih poverjene prepise brez pomude izročí sodišču.

Prepisaríno je plačati iz ostaline. Zadnjevoljske naredbe, katere je beležnik samo hranil po §. 104, naj sodišču na prejemno potrdilo izročí v prvopisu.

Kadar tisto sodišče, ki razglaša, nij ob enem dédniško sodišče, naj ono poverjen prepis ali prvopis zadnjevoljske naredbe, katero je beležnik po §. 104 bil samo v hrambo prevzel, z razglasnim zapisnikom vred pošlje dédniškemu sodišču.

§. 112. Beležniku je dolžnost pisati splošen opravljen iskalnik (repertorijo), v katerega mu je po časovnem redu postavljati vsako beléžniško uradovanje, kar se jih pri njem zvrši.

Od zapisovanja v opravljeni iskalnik se iznémajó samo :

- a) protesti o menicah in tergovinskih papirjih, o katerih je imeti poseben iskalnik (§. 89);
- b) tista svedočila, o katerih pričujoči zakon to izrekoma dovoljuje.

Beléžniška zbornica opravljeni iskalnik, imejóč število na vsaki stranici, beležniku daje ob njegovih troških, ter v njem je ali po 25 ali po 50 ali po 100 listov, kakor beležnik sam hoče. Prvosednik beléžniške zbornice zaznamená, koliko listov je, in podpisavši zadnji list izdavanega iskalnika udari nanj uradni pečat beléžniške zbornice; njemu je v poseben znamenik postavljati števila teh listov in dobo njih izdavanja. Beležniku ne sme rabiti noben drug opravljen iskalnik, ter v novega pisati mu je pričeti stóprv tedaj, ko je stari že ves napolnjen ter pristojno podpisan (§. 115.)

§. 113. V iskalniku treba da so ti predelki ali rubrike, v katere je pisati :

- a) tekoče opravilno število ;
- b) datum, ali: dan, mesec in leto zapisa ;
- c) ime in priimek, stan in prebivališče stranek ;
- d) stvar, o kateri je pogodba ali opravilo s povedano vrednostjo, ako je v pismu določena, in z oménjenim kólekom tega pisma ;
- e) pristojbine, katere zahteva beležnik ;
- f) kake opombe.

§. 114. Iskalnik je razločno, brez izpraskavanja ter tako pisati, da od opravilnega do opravilnega števila ne ostaje za vso vrsto praznega prostora.

Beležniku je vsako stran iskalnika posebe podpisati, kadar je koli napolnjena, ter na prvo in poslednjo stran udariti svoj uradni pečat.

§. 115. V prvih deset dnevih vsacega koledarskega četrtletja treba da beležnik opravilnega iskalnika tenek prepis, katerega sam povéri, in če je iskalnik že ves popisan, tudi sam iskalnik podá beléžniške zbornice prvosedniku.

Temu ga je pregledati, najdene hibe, če more, odpraviti ali beléžniški zbornici o njih podati primerne nasvete. Prvopisni iskalnik naj zopet vrne brez pomude, na konci, ako je ves napolnjen, svoj pregled nanj potrdívši in podpisavši ga.

§. 116. Razen splošnega opravilnega iskalnika je beležniku tudi naslednje knjige držati :

- a) abecedni znamenik vseh stranek, o katerih je v iskalniku kaj vpisano, z dostavljenimi vsemi opravilnimi števili tistih iskalnikovih vpisov, ki se te-stranke tičejo ;
- b) poseben abecedni znamenik vseh oseb, o katerih je zadnjevoljska izrecila zdelal ali v hrambo prevzel, tudi z dostavljenimi dotičnimi opravilnimi števili. Če oseba umerje, ali če zadnjevoljsko naredbo oporeče ali zopet v svoje roke vzame, treba to v znamenik zabeležiti ;

- c) znamenik o prevzetih novčnih vsotah in vrednostnih papirjih (§§. 107 do 109), s pridetim dotičnim opravičnim številom iz iskalnika ter s pokladateljevim in odmenjenega prejemnika imenom;
- d) iskalnik o protestih (§. 89);
- e) znamenik iz novin svoje kronovine sestavljen o vseh osebah, ki so po tej kronovini pod oskrbnikom zato, ker so izrečene za blazne, glupoumce ali raztočnike (zapravljivce), o katerih se je očetovska ali oskrbnikova oblast podaljšala čez doletno starost, ali o katerih imovini je bil razglašen konkurz.

Ta znamenik je vedno imeti prilepljen v pisarnici, ter če beležnik umerje ali stopi iz službe, preizročiti ga je nasledniku njegovega sedeža.

VII. Poglavje.

Beléžniški kandidatje in beléžniški podstávi (substituti.)

§. 117. Vsak beležnik si more v pisarnico privzeti podpornih delavcev ter jih pod svojim vodstvom in nadzorom izobraževati v beléžniški posel.

Te podporne delavce je za beléžniške kandidate smatrati samo tedaj, kadar so v to ime vpisani v imenik, ki ga ima beléžniška zbornica.

Zaradi vpisovanja v ta imenik je beležniku njih vstop v svojo pisarnico in tudi odstop iz nje ali kak presledek v vaji mahoma naznaniti k beléžniški zbornici. Delo pri beležniku se za beléžniško vajo šteje stóprv od ónega dne, katerega beléžniški zbornici doíde naznanilo o vstopu v pisarnico.

Beležnik je odgovoren, da je tudi res kandidat v njegovi pisarnici bil ves čas vadbe, kar ga je on potrdil.

§. 118. Beléžniška zbornica drži znamenik o vseh beléžniških kandidatih svojega okoliša.

V ta znamenik je zapisovati dan vstopa v vadbo in odstopa iz nje, beležnik, pri katerem je bila vadba, uspeh opravljene preskušnje ter druge okoljnosti, ki bi utegnile biti važne zaradi kandidatove povzdige za beležnika.

Za beléžniškega kandidata vpisati je móči samo tistega, kateri ob vpisu izkaže, da je z uspehom opravil konči dve teoretični državni preskušnji, mej njima pravosodnjo, ali se dopél čestí pravoslovskega doktorstva.

Vadba treba da je samo pri beležniku; kandidatu nij dovoljeno, ob enem se tudi pri odvetniku ali pri sodišči vaditi, niti ne delati v kaki drugi državni ali zasebni službi, katera bi kratila samoedino beléžniško vadbo.

Zbornici ter zlasti nje prvosédniku je čuti, da se beléžniški kandidatje res tudi pri beležniku vadijo tako, kakor ukazuje zakon.

Svedočbe o dovršeni vadbi daje beležnik a potrja beléžniška zbornica, poprej, ako bi se zdelo treba, ovédeví, kako so stvari bile.

§. 119. Kadar je treba podstáva dati beležniku zaradi odpusta, bolezni ali oddaljenosti, zaradi časnega ali vednega odstranka od službe, zaradi smrti ali izstopa ali zaradi česa drugzega, naj ga po beléžniške zbornice nasvetu vmésti óno prvostopínjsko sodišče, katero je v sedeži te zbornice.

Za podstáva more biti samo beležnik istega sodnjega okoliša, kamor spada izpraznjeno mesto, ali tudi tak beležnišk kandidat, kateri ima vse, česar je treba v dobitov beléžniške službe. Ob odpustu ali bolezni naj sposobnega podstáva nasvetuje sam beležnik, kateremu ga je treba, a ob drugih slučajih beléžniška zbornica.

§. 120. Ob nujnih slučajih tudi prvostopínjsko sodišče, v katerega okoliš izpraznjeno mesto spada, more za tedaj vméstiti podstáva, ne čakáje od beléžniške zbornice niti nasveta niti priporočila. Treba je, da ob enem po propisu §. 119 priznanílo beléžniški zbornici in tudi sodišču v njenem sedeži pošlje zaradi tega, da se pódstav vmésti.

§. 121. Kadar se beléžnišk kandidat za podstáva dne namesto beležnika, časnó odstavljenega, naj sam dá založnino. Razen tega slučajja naj v podstáva izbrani beléžniški kandidat zakoníto propisano založnino dá samo tedaj, kadar beležnik, na čegar mesto pride, izrekoma ne pritrdi, da on sè svojo založnino hoče porok biti za njegovo uradovanje. Tako beležnikovo izrecílo treba da beléžniška zbornica naznani državnemu pravdniku svojega sedeža.

§. 122. V podstáva devénemu kandidatu je pred nastopom svoje službe priseči za beléžniškega podstáva pred ónim prvostopínjskem sodiščem, katero ga je vmestílo, če nij že poprej kdaj za podstáva prisezal. Tudi mu je potrebno število svojih podpisov položiti pred to sodišče.

Dan, katerega pódstav službo nastopi, sodišče odloči ter ga naznani oblastvom, imenovanim v §. 16, a če se je beležnišk kandidat vmestil za podstáva, odpošíljàje jim ob enem tudi po enega iz vpoloženih podpisov. Podstávu naj se dá vmestni dekret.

§. 123. Podstávu je v beležnika mesto opravljati vse njegove posle ter pisati njegove opravilne iskalnike in znameníke.

Podpisujóč beléžniška pisma dostavlja, da je pódstav, a opiráje se na svoj vmestni dekret.

Če nij sam beležnik, rabiti mu je uradni pečat ónega beležnika, v čegar mesto je pódstavljen.

Beležnikom veljajoči propisi se raztezajo tudi nanj, ter beležnikom za enacega se smatra, posebno kar se tiče nadzora in ustrahovalnega postopanja.

Dokler podstavílo trpi, pódstavljenemu beležniku nij dovoljeno, da bi sam beležniški uradoval.

VIII. Poglavlje.

Beléžniški zbori in beléžniške zbornice.

§. 124. Kolikor beležnikov po okoliši kacega prvostopíjnjskega sodišča uradno stoluje, vsi ti so beležnišk zbor.

§. 125. Vsacemu okolišu prvostopíjnjskega sodišča, po katerem je konči 15 beležniških mest ustanovljenih, naj se iz beléžniškega zbora osnuje beléžniška zbornica.

Zbornici bodi uradni sedež tam, kjer stoluje sodišče.

Po okoliših tacih sodišč, katerim nij móči beléžniške zbornice osnovati, naj sodišče opravlja tiste posle, ki jih ta zakon odkazuje beléžniški zbornici.

Prevzem teh poslov naj pravosodnji minister z ukazom izročí prvostopíjnjskemu sodišču tudi tedaj, kadar se okolišu kacega sodišča zbornica pač osnuje, a pokaže se, da nij móči v njej vseh čestnih zborničnih mest zastaviti.

§. 126. Beléžnišk zbor v okoliši tacega sodišča, v katerem je po menj nego po 15 beléžniških mest ustanovljenih, more se z beléžniškim zborom enega samega ali več sosednjih sodnjih okolišev, bivajočih v istega višjega deželnega sodišča okoliši, zediniti v en vkupen beléžnišk zbor, da se iz njega potem osnuje vkupna beléžniška zbornica.

Tako združbo naredí pravosodnji minister, dovprašavši tiste beléžniške zборе, kar jih je zediniti, a če kateri mej njimi že ima svojo beléžniško zbornico, tudi njo dovprašavši. On odloči, kje bode vkupni zbornici uradno stolovati.

Ni te združbe niti ne združbe takih beléžniških zborov, katerih vsak ima po 15 ali po več beléžniških mest, pravosodnji minister ne more braniti, ako jo udeleženi beležniški zbori soglasno nasvetujejo.

Združbe, zložene po zgornjih odstavkih, mogó se prenarejati samo v dogovoru z beléžniškimi zbornicami.

§. 127. V beléžniški zbornici je prvosédnik in po štirje zborniki, kadar ima beléžniški zbor po pet in dvajseti ali po menj beležnikov; a po šest zbornikov je v nji tedaj, kadar ima beléžniški zbor po več beležnikov. Dunajska beléžniška zbornica ima prvosédnika in osem zbornikov.

Prvosédnik zbornici prvoseduje tudi beléžniškemu zboru.

§. 128. Prvosédnika in zbornike beležniki, spadajoči k beléžniškemu zboru, izmej sebe v skrivni volitvi z glasovali volijo na tri leta, in kadar mine ta doba, móči jih je zopet izvoliti.

Prvosédniku ter najmenj polovici zbornikov je uradno tam stolovati, kjer je zbornica, ali konči v njenem prvem obližji.

Kakor ima zbornica po štiri, po šest ali po osem zbornikov, tako je tudi po dva, po tri ali po štiri nadomestnike izvoliti v zavetje, ako bi prvosédnik ali kdo mej zborniki ne mogel dela opravljati.

§. 129. Prvosédnika, zbornike in nadomestnike je tist dan, ki ga ustanóví beléžniška zbornica, z nadpolovično večino glasov izvoliti v shodu beléžniškega zbora, kateri je v okoliši te zbornice.

Beléžniki, uradno stolujoči zunaj kraja, v katerem je zbornica, mogó tudi volitvene liste poslati zborniškemu prvosédniku. Da bodo ti volitveni listi veljavni, podpisati in z uradnim pečatom naudariti jih je beléžniku.

Ako se ob prvem voljenji ne more potrebna večina glasov dobiti vsem čestnim mestom, kar jih je zastaviti, zopet je volitev razpisati mestom, ne še zastavljenim. Če se niti ob drugem voljenji ne dobode nadpolovična večina glasov, tedaj v ožjo volitev pridejo tisti, kateri so ob drugem voljenji imeli oziroma po največ glasov. A deti je v ožjo volitev vselej po dvakrat toliko mož, po kolikor jih je treba izvoliti.

Neveljaven je vsak glas, kateri zadene koga v ožji volitvi ne bivšega.

Kadar je po enóliko glasov, razsodi žreb (los.)

Če je voliti v novo-osnovano zbornico, razpisati in voditi je voljenje prvosédniku prvostopínjskega sodišča v zborničnem sedeži.

§. 130. Kadar se kak zbornik za vselej iz zbornice loči, stopi nadomestnik za zbornika na vso dobo, dokler bi ónemu še bilo uradovati. Če je prvosédnik oviran, izvoli mu zbornica nadomestnika v tóliko dobo, dokler bode to oviranje. Táko volitev je najstarejšemu zborniku razpisati, in tudi opravljati mu je nujne posle mej tem časom.

§. 131. Noben beléžnik se ne sme braniti, ako ga zadene volitev za prvosédnika, zbornika ali nadomestnika, prevzeti jo, če je minolo tri leta, kar je stopil iz zbornice, a z važnih uzrokov ga vsled njegove uprosbe more zbornica tega osvoboditi.

§. 132. Ako posle, po določilih §. 125 odkazane beléžniški zbornici, opravlja sodišče, naj se mu svétnik stalno postavi v njih vodbo, in o teh stvaréh se je v zborih posvetovati in odločati jih štirem glasovalcem pod prvosedstvom poslovodnega svétnika.

Če je móči, naj vsled naredbe pravosodnjega ministra dva iz poprej imenovanih glasovalcev bodeta dva beléžnika sodnjega okoliša, uradno stolujóča tam, kjer sodišče, ali končí v njega prvem obližji, in ta dva je beléžniškemu zboru tako izvoliti, kakor beléžniške zbornike.

Svétnik, ki mu je izročena vodba zborničnih poslov, naj prvoseduje tudi beléžniškemu zboru.

Kadar v kacem sodnjem okoliši nij končí šest ustanovljenih beléžniških mest, tudi beléžniškega zbora področje preide sodišču v roke, in dotične posle je tako opravljati, kakor posle beléžniške zbornice.

§. 133. Beléžniškemu zboru in tudi zbornici je dolžnost, paziti čestí in dostojnosti svojega stanú ter zastopati njegove koristi.

§. 134. V beléžniškega zbora področje spada :

1. Voliti prvosédnika, zbornike in teh nadomestnike;
2. poročati, kako stoji pravosodje, ter nasvetovati, da se odpravijo najdeni nedostatki (pomanjkljivosti), in v sprejem nasvetovati nove zakone;
3. nasvetovati in svoje mnénje izrekati o združbi beléžniških zborov, ter sploh nasvetovati o beléžniškem ustroji (organizmu);

4. ustanovljati razdelitve davkov, katere nasvetuje zbornica, in presojeti zbornične račune;

5. ustanovljati si opravični red, ki ga je pred pravosodnjega ministra pokladati v potrditev.

§. 135. Beléžniški zbornici so odkazane te stvari:

- a) Nadzorovati o vedénji in uradovanji beléžnikov in beléžniških kandidatov svojega okoliša, ter o njih pisati znamenike;
 - b) držati ustrahovalno oblast nad beléžniki in beléžniškimi kandidati v čestni sodbi;
 - c) uravnnavati beléžnike svojega okoliša ob pomotah in prepirih, ki se tičejo izpolnjevanja njih službe.
- Dolžnost je beléžnikom, zbornico poklicati uravnnavat, predno se je prijeli pritožbe;
- d) uravnnavati, kadar so mej beléžniki nje okoliša ter mej strankami pomote in prepiri o uradovanji ali o pristojbinah, katere beléžnik zahteva;
 - e) razsojati o podanih pritožbah ob slučajih, zaznamenanah s tem zakonom;
 - f) potrjati beléžniškim kandidatom svedočbe o vadbi;
 - g) nasvetovati in izrekati mnénje o zakonodavstvu, o izpremembah beléžniškega ustroja ali o določbah, kod naj zbornicam bodo okoliši ali sedeži, o pomnoževanju ali zmanjšavanju beléžniških mest ali o predévanju beléžniških uradnih sedežev, o izpremembah v pristojbinskem cenovniku (tarifi) i.t.d.;
 - h) podporovati, kadar se zastavljajo beléžniška mesta ter dajó in vračajo založnine;
 - i) skrbéti o gospodarskih stvaréh ter ustanoviti opravični red, ki ga je pred pravosodnjega ministra položiti v potrditev;
 - k) sklicavati beléžniški zbor.

§. 136. Beléžniški zbornici je pisati znamenik o vseh beléžnikih svojega okoliša. Vanj je postavljati dan, katerega je beléžnik prisegel in službo nastopil, vsoto podane založnine, vsak ukor (grajo), katerega bi o beléžniku izrekla zbornica, ali kazen, ki bi mu jo morebiti sodišče utegnulo prisoditi, in dan, katerega mu je minola uradna delavnost, ter tudi opombo, kaj se je naredilo z njegovimi spisi.

§. 137. Beléžniku, kateri se hoče od uradnega sedeža oddaljiti na več nego na osem dnij uradovat v kak drug kraj svojega beléžniškega okoliša, prositi je privolitve od beléžniške zbornice.

A kadar se ne oddaljí po uradnih opravilih, treba da beléžnik, ako ostane čez tri dni zunaj, dohode odpust, katerega mu v letu dnij beléžniška zbornica more dajati do šest tednov in višje deželno sodišče do treh mesecev, a kar je več, pravosodnji minister.

Beléžniške zbornice prvosédnik naj beléžnike, kateri se tem propisom vprek oddaljí z uradnega sedeža, pozove, da se domóv povrnejo.

Vsak podani odpust je naznaniti državnemu pravdniku v sedeži beléžniške zbornice in prvostopínskemu sodišču, v katerega okoliši beléžnik uradno stoluje.

§. 138. Zbornica se na prvosédnikov pozív praviloma snide končí po enkrat vsak mesec, in razen tega, kadar je treba.

Kadar se sklepa o redóvni kazni ter tudi o nasvetih in mnénjih tikajočih se zakonodavnih stvari, treba da se snidejo konči po štirje glasovalci, na Dunaji da se jih snide konči po šest poleg prvosédnika, ob vseh drugih slučajih da se konči po dva, na Dunaji konči po štirje poleg prvosédnika.

Tudi prvosédnik ima odločilen glas; kadar je po enóliko glasov, tedaj njegov razsodi.

§. 139. Noben družabnik beléžniške zbornice niti nadomestnik se ne sme nikakoršnega sklepa, da mu ne odvzame veljavnosti, udeležiti, kadar koli se stvar suče o družabniku ali nadomestniku samem ali o kaki osebi, ki si je z njim v katerem izmej razmerij, zaznamenanah v §. 33.

Dolžnost je družabniku, imejočemu tako oviro, da jo prvosédniku ob pravem času naznani.

§. 140. Zbornični prvosédnik treba da nad vedénjem beléžnikov tako čuje, kakor zbornica. Ob nujnih slučajih je namesto zbornice njemu preiskovati beléžniške pisarnice svojega okoliša (§. 154), zbornično uravnávanje ob slučajih lit. c) in d) §. 135.^{6a} pripravljati oziroma tudi opravljati, svedoče o vadbi potrjevati, in razsojati o pritožbah kake stranke, da se je beléžnik branil uradovati ali da je kriv pomude (§§. 35 in 103), ob zadnjem slučaju tudi kacemu družemu beléžniku dati potrebni pozív.

§. 141. Na zbornične ali prvosédnikove sklepe ali naredbe se je móči, kolikor ta zakon ne ustanavlja kako drugače, k višjemu deželnemu sodišču pritožiti v 14 dneh od tistega dneva, katerega je vročen bil sklep ali naredba.

Pritožbo je izročiti beléžniški zbornici.

Ako razsodbe niso ravnoslovne, tedaj se je na višjega deželnega sodišča razsodbo pritožiti k vrhovnemu in ovržnemu sodišču.

§. 142. Prvosédnik prvostopíjnjskega sodišča v zborničnem sedeži in tudi ondukajšnji državni pravdnik sta upravičena, pregledovati zbornične zapisnike in spise, da zmirom na tanko vesta, če zakonito uraduje ali ne, ter tudi zahtevati prepise in izpiske v to namero.

Zbornike ali nadomestnike, ne izpolnjujóce te svoje dolžnosti, móči je izločiti iz zbornice. A izločilo nastopi vsled razsodbe ustrahovalnega sodišča in samo tedaj, ako se je prej delalo po §§. 159—163.

Zbornico razdružiti more pravosodnji minister.

IX. Poglavje.

Beléžniški arhivi.

§. 143. Beléžniški arhivi so za to, da prejemajo in trajalno hranijo spise in pečate iz službe stopivših in umrših beléžnikov.

Po katerih krajih in katerim okolišem je ustanoviti beléžniške arhive, ter tudi njih ustroj se razglasi z ukazom pravosodnjega ministra, kakor pokaže potreba ter se oglasijo udeležene beléžniške zbornice, katerih mu je dovprašati.

§. 144. Vsacemu beléžniškemu arhivu se postavi ravnatelj, in ako je treba, pristav, kateremu je, kadar bi ravnatelj bil oviran, tudi opravljati njegove posle.

Če nij pristava, naj prvostopíjnškega sodišča prvosédnik postavi nadomestnika, dokler bode ovira.

Pisarnične posle opravlja tajnik. Ako se pokaže potreba, postavijo se tudi arhivski pisarji in služabniki.

Pravosodnjemu ministru je nareči ravnatelja in pristava a ostale uradnike in služabnike višjemu deželnemu sodišču.

Državna blagajnica plačuje arhivske uradnike in služabnike in troške za prevzemanje in hranilo spisov ter druge izdatke za arhivsko uradno poslovanje.

§. 145. V ravnatelje in pristave je, kolikor se dá, narekati zaslužne beléžnike, katerim vendar potlej nij svobodno, opravljati beléžniške posle, kadar prevzemó te službe.

V zastavljanje teh mest naj beléžniška zbornica, v čegar okoliši je arhiv, razpisava konkurz in priporočilo pošilja višjemu deželnemu sodišču, katero mu dostavi svoje mnénje ter ga položi pred pravosodnjega ministra.

V zastavljanje ostalih mest naj beléžniška zbornica priporočilo pošilja višjemu deželnemu sodišču.

§. 146. Ako beléžnik umerje ali se dene iz službe ali prestavi na kak drug kraj, tedaj je spise, opravilne kazalnike in znamenike z uradnim pečatom vred po beléžniški zbornici preizročiti beléžniškemu arhivu njegovega okoliša. Kadar je naredba o teh spisih zeló nujna, bodi najbližjemu okrajnemu sodišču skrb, da se shranijo nekaj časa.

Ako se beléžnik predene z mesta na mesto v okoliši istega beléžniškega arhiva, tedaj prvostopíjnško sodišče, dovprašavši beléžniško zbornico njegovega dozdanjega uradnega sedeža, more mu s posebno ozirnih uzrokov privoliti, spise vzeti s saboj na novi uradni sedež. A vselej treba javno razglasiti tako privolitev in tudi spisov preizročevanje arhivu.

§. 147. V prevzemanje spisov naj beléžniška zbornica odpošlje svojega zbornika, kateri naj tenko preišče, ali so spisi, opravilni kazalniki in znameniki vsi ali ne, ter naj o tem sestavi zapisnik in ga s pismi vred vpoloži beléžniški zbornici. Zbornica treba da pisma, in če se pokaže, da niso vsa, najprvo prirédívši postopek v njih dopolnitev, oddá beléžniškemu arhivu.

Kadar se najdó novi ali vrednostni papirji, beléžniku izročeni po §§. 107—109, na drobno jih je zabeléziti z dostavkom, kako so bili hranjeni, in s popisom dotičnih zavezkov, ter brez nobene pomude sodišču oddati.

§. 148. Kadar kakih spisov nij, tedaj beléžniku, kateremu je spise oddajati, ali če je on mrtev, zastopniku njegove ostaline beléžniška zbornica ukaže, spise, kar jih nedostaje (manjka), takój določiti, ali če je treba, v roku, kateri se mu po okoljnostih postavi. Ako jih ne doloži, treba udeležencem v njih pravic obrambo osebno, in kadar se to ne bi moglo, z razglasom povedati, da se je našel nedostatek (manjkanje.)

Če ima odpravek od izgubljenega prvopisa kak udeležencem ali ga hrani katero oblastvo ali drug beléžnik, naj ga beléžniška zbornica v svoje roke zahteva, ter od njega, ako nij pomisleka, naredí prepis, ki ga povérita zbornica in arhivski načelnik, potem naj ga shrani, da se z njim dopolnijo beléžniški spisi in od njega dalje zdelujejo odpravki. Zahtevani odpravek se povrne.

Če opravični kazalnik ali kak znamenik nij poln, priréditi je, da se dopolni, kolikor more.

Treba je o dopolnitvi spisov in o tem, kako se je to napravilo, izdelati zapisnik ter ga spisom prideti s tistimi pismi vred, kar se jih tiče dopolnitve.

Troški o dopolnitvi zadenó vselej beležnika, ki je spise izročiti dolžan, ali njegovo ostalíno.

§. 149. Arhivski ravnatelj edin ima pravico, da od spisov, kateri so v beléžniškem arhivu, daje odpravke, izpiske, prepise ali svedočbe, da privoljuje pregledovati jih ali da povrne kako pismo, katero je bil v hrambo prevzel beležnik a zdaj se nahaja pri teh spisih.

Iz arhiva izdavana beléžniška pisma poveruje arhivski ravnatelj in pritiska nánja arhivski pečat.

Propisi o teh vrstah poslovanja zapovedani beléžnikom raztezajo se po svojem zmislu tudi na arhivskega ravnatelja.

Arhivske pristojbine se pobirajo po cenovniku beléžnikom propisanem, ter gredó v državno blagajnico.

§. 150. Ako se arhivskemu ravnatelju zdí, stranki ne privoliti, da bi se jej dal odpravek, izpisek, svedočba ali prepis iz spisov, ali da bi smela spise pregledovati ali se jej povrnila kaka zadnjevoljska naredba ali v hrambo izročeno pismo, naj stranki, če zahteva, takój pismeno pové, zakaj se tega brani.

Kadar stranka méni, da krivico trpi zaradi tacega branila ali z odmerilom pristojbin, utegne se pritožiti ónemu prvostopínjskemu sodišču, ki je v sedeži beléžniškega arhiva, da jej rabsodi s prihrambo pritožbe višjemu deželnemu sodišču.

Arhivskega ravnatelja rabsodba se more izpremeniti samo tedaj, ako je bil poprej dovprašan.

§. 151. Kar je po §. 111 beléžniku storiti, kadar umerje človek, čegar zadnjevoljska naredba je mej njegovimi spisi, to je tudi arhivu izpolnjevati o zadnjevoljskih naredbah pri njem hranjenih.

§. 152. Po tistih okoliših prvostopínjskih sodišč, koder nij beléžniških arhivov, naj ta sodišča opravljajo posle, pripadajoče arhivskim uradnikom. Sodnji prvosédnik naj v to namero enemu izmej svétnikov tega sodišča izročí poslovanje arhivskega ravnatelja.

X. Poglavje.

Nádzor nad beležniki in ustrahovalno postopanje z njimi.

§. 153. Najvišji nádzor nad beléžništvom pristoji pravosodnjemu ministru, a pazka o beléžnikov in beléžniških zbornic uradovanji prvosedniku prvostopínjskih in drugostopínjskih sodišč.

Beléžniškim zbornicam je prvim na beležnike paziti o njih uradni delavnosti in kako njih vedénje ustreza svojemu stanu.

§. 154. Beléžniški zbornici je dolžnost, zdaj ter zdaj odpravljati poslanca pregledovat spise okrog beléžnikov svojega okoliša, da se uvéri, ali njih uradovanje prav teče ali ne.

O manjših nedostatkib, zvédenih tako ali drugače, naj ona beléžnike primerno opomni, a večje, vsakakor poprej beležnika dovprašavši, naj višjemu deželnemu sodišču naznani.

Prvosédnikom višjih deželnih in prvostopíjskih sodišč po sedežih dotičnih zbornic je nadzorovati, da se beléžniška zbornica ne ogiblje, večkrat spise pregledovati okrog beležnikov svojega okoliša.

Prvosédniku prvostopíjskega sodišča v zborničnem sedeži je zdaj ter zdaj preiskovati zbornično in arhivsko pisarnico, ter potem, kakor preiskovanje pokaže, priréditi, česar bi se zdelo treba.

A ta prvosédnik ima tudi pravico, ako nastane trden pomislek o kacega beležnika iz zborničnega okoliša rednosti v poslovanji, da sam ali sodnika odposlavši, stvar ob enem priznanjáje beléžniške zbornice prvosédniku, preišče beléžnikove spise, ter kakor preiskovanje pokaže, prirédi, česar je treba. K beléžniški zbornici je naznaniti, kaj preiskovanje na videž dene.

Kadar se ob preiskavanji spisov beležnikovih ali arhivskih pokaže nedostatek, priréditi je postopanje v dopolnitev (§. 147 in dalje.)

§. 155. Beležnika, čegar vedénje jemlje čast ali dostojnost njegovi službi, naj zbornica zadene z redóvnimi kaznimi.

Redóvni kazni sta opominjevanje, kake dolžnosti naklada stan, ter pismen ukor (graja.)

Na tako naredbo pritožbe nij. Državnemu pravdniku v zborničnem sedeži naj se priznani vsaka redóvna kazen.

Enako se tudi beléžniški kandidatje mogó opominjati in kóriti (grajati.)

§. 156. Kadar je prvostopíjskemu sodišču opravljati beléžniške zbornice posle, tedaj to sodišče v zboru, osnovanem vsled §. 132, sme po zgornjega paragrafa določilu beléžnike in beléžniške kandidate opominjati in kóriti v redóvno kazen.

Kadar beležnika sodišče kóri, svobodno mu je pritožiti se višjemu deželnemu sodišču.

§. 157. Če beležnik kako dolžnost, s tem zakonom ukazano beležnikom, prestopi ali z vedénjem sramoti svojega stanú čast ali dostojnost, postopati je z njim ustrahovalno ter zadeti ga z ustrahovalno kaznijo.

Vsem oblastvom je dolžnost, ako ob svojem uradovanji zapazijo kacega beležnika ustrahoválen prestoppek, naznaniti ga beléžniški zbornici, državnemu pravdnístvu ali prvostopíjskemu sodišču v sedeži beléžniške zbornice. To naznaniti so upravičene tudi stranke.

§. 158. Ustrahovalne kazni so :

- a) Pismen ukor ;
- b) do petsto goldinarjev globe ;
- c) odstava od službe največ na leto dnij ;
- d) odprava od uradovanja.

Z odstavu se beležniku tudi prepoveduje, opravljati v §. 5 zaznamene uradne posle.

Beléžniške kandidate, vmésčene za beléžniške podstáve, moreta zaradi ustrahovalnega prestopka zadeti kazni sub *a)* in *b)* zaznamenani, ter tudi kazen odprave s podstavila, poslednja s to močjo, da kandidat podstavila, s katerega mu je odstopiti, novič ne more nikjer prevzeti, dokler leto ne mine.

Globa se more prisoditi ob enem tudi s kaznijo odstave, oziroma odprave s podstavila.

§. 159. Treba da ustrahovalno sodišče odmeri kazen po tem, kolikoršna je prestopljena dolžnost in storjena ali pretéca kvara. Posebno mu je gledati premišljenosti, mere ne-skrbnosti, vdejstvovanja, katero prestopljena dolžnost more imeti do moči zdelanih pisem in do poznejše zaupnosti k beležniku, ter tudi na to, če so beležnika morebiti že prej nižje kazni zadele brez uspeha.

Ustrahovalno sodišče manjše kazni nego 25 gld. globe zlasti ne more tedaj prisoditi, kadar je ustrahovalni pregrešek zoper kacega tistih propisov tega zakona, katerih se je zato držati, ker sicer beléžniško pismo izgubi javnopisemsko krepot, ali kadar beležnik potrdi v beléžniškem pismu, da se je kako dejanje vršilo v pričo njega, če tudi se v pričo njega nikakor nij godilo.

Ako je beležnik zaračunal višje pristojbine nego po cenovniku, ter se ne more opravičiti z nikakoršno izgovorljivo pomoto, nij mu prisoditi manjše kazni nego štirikrat tolikšno globo, kolikor je preveč zahteval, a če je to storil že večkrat, ne manjše nego osemkrat tolikšno, kolikor je preveč zahteval.

§. 160. Ustrahovalne kazni višje deželne sodišče, v katerega okoliši uradno stoluje krivičeni beležnik, prisoja, prej postopavši po tem zakonu ter poslušavši višjega državnega pravdnika.

§. 161. O sestavi ustrahovalnega starejšinstva (senata) in o ustrahovalnem postopanju veljajo po svojem zmislu propisi, kateri so s zakonom od 21. maja 1868, št. 46 Drž. zak. o sodnjih uradnikov ustrahovalnem preiskovanju v §§. 9—26 in 39—41 ukazani postopanju v prvi in v drugi stopinji, kolikor v naslednjih paragrafih nij posebnih določil.

§. 162. S pritrditvijo višjega državnega pravdnika more ustrahovalno sodišče, obdolženea poprej ne dovprašavši ter ne ukrenivši nikoršnega posebnega sklepa o pričetku ustrahovalne preiskave, takój priréditi ustno razpravo in krivičenega beležnika neposredstveno pozvati nánjo.

Beležniku na to naredbo pritožbe nij.

§. 163. Vsak sklep o pričetku ustrahovalne preiskave ter vsako oprostilno ali obsodilno ustrahovalno rzsodbo, kadar v pravno moč stopi, treba priznani k beléžniški zbornici.

Ako rzsodba izreka odstavo ali odpravo od uradovanja, treba da se razglasi tudi z uradnimi deželnimi novinami ter naznani sodiščem, zaznamenanim v §. 16.

Odpravo od uradovanja treba vrhu tega naznani pravosodnjemu ministru.

Prirédba, da se prisojena kazen zvrši, in pazka nad zvršilom pristoji prvostopinjskemu sodišču, v katerega okoliši beležnik uradno stoluje.

Kazen odstave ali odprave z uradovanja stopi v moč od tistega dneva dalje, ko se beležniku vroči zvršilni ukaz ali taka rzsodba, o kateri se nij môči dalje pritožiti. Sodišče, kateremu se zvršilo naroči, naj samo ali po sodniku uradni pečat beležniku vzame in beléžniški zbornici dá v hrambo (§. 42.)

§. 164. Po triletnem brezmadežnem vedênji more beležnik prositi, da se mu zbríše vsaka redóvna kazen, vpisana v beléžniški znamenik ali vanj zaznamenani pismeni ukor. Rzsodba o tem pristoji beléžniški zbornici in oziroma ustrahovalnemu sodišču.

§. 165. Odstavo z uradovanja za tedaj naj ustrahovalno sodišče ukrene:

- a) kadar se beležnik v zapor dene, dokler teče redna kazenska pravda;
- b) kadar brani kak resen pomislek, da bi mej ustrahovalno preiskavo ali kazensko pravdo še dalje uradoval;
- c) kadar se njegova založnina pokaže zeló okršena (§. 27);
- d) kadar beležnika zadene konkurz, ali kadar z drugih uzrokov izgubi samovoljno upravljanje z imovino.

Ako je ob teh slučajih odkladati pogóbeljno (nevarno), more prvostopíjnsko sodišče, v katerega okoliši beležnik uradno stouje, priréditi časno odstavo; a treba da jo naznani ob enem ustrahovalnemu sodišču, kateremu je odstavo nemudoma ali potrditi ali ovreči.

§. 166. Na ustrahovalnega sodišča sklep, s katerim se prisodi časna odstava, svobodno je beležniku, a na sklep, s katerim se odstava odvrne, svobodno višjemu državnemu pravdniku pritožiti se k vrhovnemu sodišču.

Take pritožbe je vpomagati v osmih dnevih po priznanilu sklepa ter nemajo ustavljaóe moči.

Zvršilo časne odstave se godí tako, kakor ustanavlja §. 163.

§. 167. Ako razvidi ustrahovalno sodišče, da se more ustrahovalni pregrešek, katerega se beležnik dolží, tudi kaznovati po obénem kazenskem zakonu, naj naznani nadstojnemu kazenskemu sodišču.

Dokler preiskava pri kazenskem sodišči teče, ne sme zaradi istega dejanja teči zoper beležnika tudi ustrahovalno postopanje.

Kazenskim sodiščem je dolžnost, kadar koli se kacemu beležniku preiskava prične ali ga zapor zadene, to naznani beléžniški zbornici in višjemu deželnemu sodišču, a kadar kazensko postopanje mine, tem oblastvom podati prepis tiste rzsodbe, s katero se je postopanje dokončalo.

Enako priznanilo je podati beléžniški zbornici, ako se je kazensko postopanje godilo z beléžniškim kandidatom.

§. 168. Če beléžniške zbornice prvosédnik zve, da beležnika nad 14 dnij brez privolitve v svojem uradnem kraji nij, naj naznani nadstojnemu ustrahovalnemu sodišču.

§. 169. Kadar kak beležnik zaradi telesnih ali dušnih slabosti bode stalno nesposoben opravljati službo, naj mu beléžniška zbornica, a kadar ona dolžnosti ne stori, tedaj prvosédnik prvostopíjnškega sodišča v zborničnem sedeži, naloží, da iz beléžniške službe stopi v roku primerno ustanovljenem.

Ako beležnik temu naložilu ne ustreže, naj beléžniška zbornica, oziroma sodnji prvo-sodnik naznani višjemu deželnemu sodišču.

Višjemu deželnemu sodišču je delati po zmislu §§. 52—54 tistega zakona, ki je o ustrahovalnem postopanju sè sodnjimi uradniki, ter izreči sodbo, da je uradovanje beležniku minolo.

§. 170. Troške uradnih opravil o nadzorovanji in o ustrahovalni oblasti plačuje država, kolikor ta opravila spadajo sodiščem v področje, a beléžniška zbornica, kolikor spadajo v njeno področje.

Ako te vrste uradna opravila dokažó, da je beležnik res kriv, naj on povrne troške, kar se jih je narastlo.

Kjer beléžniške zbornice posle zvršuje sodišče (§. 132), tam država temu sodišču zalaga tudi tiste troške, kar jih ima, ko nadzorno in ustrahovalno uraduje, beléžniške zbornice področje opravljáje.

Kdor troške zalaga, temu napósled tudi ostanejo, ako se beležniku ne dokaže krivica, ali ako jih nij izterjati.

XI. Poglavje.

Beléžniške pristojbine.

§. 171. Beležniki smejo od svojih uradnih opravil pristojbine jemati samo po določilih, katera so v pridejanem cenovniku (tarifi.)

Prepovedane ter neveljavne so pogodbe o višji meri pristojbin, nego jo ustanavlja cenovnik.

Samo kadar se stvar suče o poslih, ki so nenavadno obsežni, vrlo težavni ali ki nakladajo posebno odgovornost ter jim je treba zeló obširnega pripravljanja, ali kateri vzemó nepri-merno obilo časa, more beležnik, izrekoma povedavši uzroke, zakaj bi pristojbina po cenov-niku ne bila dovolj, zahtevati višjo, svojemu nenavadnemu delu ustrezajočo pristojbino, katero je, ako se z lepa ne dogovori, sè sodnjim ustanovílom ukreniti.

§. 172. Če je kako beléžniško pismo izdelano o dveh ali o več, mej saboj zvezanih pravnih opravilih, sme se pristojbina zahtevati samo od enega izmej njih; a odmeriti jo je po tistem cenovnikovem, semkaj spadajočem postavku, kateri beležniku najbolj ugaja.

§. 173. Od posla, katerega beležnik na zahtevanje kake stranke dela v tistem času, kar ga je od 7. ure zvečer do 8. ure zjutraj, poviša se vsaka pristojbina za polovico nad cenovnikov postavek.

§. 174. Od pričetih uradnih poslov, kateri so brez beléžnikove krivde ostali nedo-vršeni, beležniku pristoji primerna odména (odškodovanje), katera nikakor ne more sezati do pristojbine, odmerjene dovršenemu uradnemu poslu.

Ako se nij móci z lepa dogovoriti, naj sodnje ustanovílo ukrene odméno.

§. 175. V plačilo pristojbin so za poroka, če nij o tem kacega posebnega dogovora, vsi tisti, kateri so uradno opravilo zahtevali ali se v njem zaradi česa pogodili, in to vsi za enega, eden za vse.

§. 176. Beležnik je upravičen, takój po dokončanem uradnem opravilu zahtevati, da se mu plačajo pristojbine.

V zalogo tistih gotovinskih izplačil, kar jih je vedeti da bodo, more beležnik tudi pred začetim uradnim opravilom zahtevati, da mu stranka takój tedaj naprej odšteje primerno vsoto.

Beležniku je dolžnost, odpravke, izpiske, prepise, svedočbe in svedočila stóprv (še le) izdajati, kadar so pristojbine že plačane.

§. 177. Namesto beležnika vmeščeni pódstav je upravičen, pristojbine od stranke jemati ne samo od uradnih poslov, kar jih sam opravlja, nego tudi od ónih odpravkov, izpiskov, prepisov, svedočeb in svedočil, kar jih daje iz zapisov tistega beležnika, katerega nadomešča.

Ako je pódstav vmeščen za odstavljenega beležnika, ta ne sme imeti deleža od pristojbin, katere pódstav dobiva. Dogovor o tem nij veljaven.

§. 178. Treba da beležnik zaračunjene pristojbine najpoprej zabeleži na beléžniškega pisma prvopis, ki ostane mej njegovimi spisi, in potem na stranki izdavanem odpravku, poverjeni prepis, svedočilo ali svedočbo, ter da prejem potrdi na prvopisu, in ako se zahteva, tudi na izdavanem beléžniškem pismu.

Kadar stranka hoče, izdá jej beležnik ob njenih troških poseben pristojbinsk znamenik, na katerem je, kadar se plačilo prejme, potrditi, da je res prejeto.

§. 179. Če se stranka protivi pristojbinam, kakor si jih beležnik odmeri, in beléžniška zbornica brez uspeha to stvar z lepa uravnava, ali če stranka tega uravníla iskati nehče, naj, ako beležnik ali stranka uprosi, prvostopínjsko sodišče v zborničnem sedeži pristojbine ustanovi, poprej dovprašavši tudi óno stranko, ter vsakakor zvedevši beléžniške zbornice mnenje (§§. 171, 174).

Poprime se li stranka pritožbe proti sodnjemu izreku, ta pritožba samo tedaj ovíra izterjati pristojbino, kakoršno je ustanovilo sodišče, kadar jo stranka sodišču založí.

§. 180. Beléžnikove pristojbine, kar jih ustanoví sodišče, terjajo se po tistih propisih, kateri veljajo o terjanji pristojbin, plačevanih za sodnje uradne posle.

§. 181. Od beléžniškega pisma, katero je z napake v obliki ali sicer z beležnikove krivde neveljavno, od odpravkov, izpiskov, prepisov, svedočeb in svedočil, ki z nedostatkov nijso za rabo, nij plačevati nič pristojbin, ter zahtevati se more vračilo, ako so že plačane.

§. 182. Beležnik, kateri večjo pristojbino postavi nego je določena v pridejanem cenovniku, naj udeležencem povrne, kolikor je vzel preveč, in vrhu tega je postopati z njim po X. poglavja propisih.

§. 183. Pravosodnji minister ima oblast, da vsled nasveta beležniške zbornice ali njo doprašavši po razmerah, v kakoršnih je posameznim krajem občilo ali cena, utegne določene postavke pridejanega cenovnika vse ali nekatere mej njimi povečati ali zmanjšati, a ne več nego za 20 odstotkov ustanovljenih pristojbin.

§. 184. Zgornja določila, razen ónih, ki so v §. 181, po svojem zmislu veljajo tudi o plači, katera beležniku pristoji od sestavljanja zasebnih (privatnih) pisem.

Beležniku je tudi ob tem slučaju dolžnost, da zahtevane pristojbine zabeleži na pisma izdavana strankam, ter da to podpisuje. A ne sme ob taki priliki niti pristaviti, da je beležnik, niti ne naudariti uradnega pečata.

Dodatek.

Beléžniški cenovnik (tarifa).

§. 1.

Beléžniške pristojbine so:

- I. Poslarína (plačilo od posla), ali po vrednosti, kakoršne je stvar, ali po ustanovljeni ceni;
- II. časarína;
- III. oddaljarína in potarína;
- IV. pisarína.

§. 2.

- I. Poslarína ali po vrednosti, kakoršne je stvar, ali po ustanovljeni ceni.

Poslaríno po vrednosti je beléžniškim pismom, v katerih se vrednost stvari z določeno številko ali pripoveduje ali določiti dá iz podanih navédkov, razmerjati po teh razredih:

1. Razred. Od predévanja svojíne, od delítev, od pogodeb o mezdi, najmu ali zakupu, od pogodeb o dosmrtnih dohodkih, od društvenih in daróvnihi ter tudi od dvostranskih pogodeb sploh in od zadajevojskih naredeb, kolikor nij o tem izimka v naslednjih določilih,

ob vrednosti do	200 gld.	po	1 gld.,
" "	nad 200 "	do 500 gld.	po 2 "
" "	500 "	1000 "	po 3 "
" "	1000 "	2000 "	po 4 "
" "	2000 "	5000 "	po 5 "

Ob vrednosti nad 5000 gld. se pristojbina odmerja tudi na 5 gld., katerim se potem pridene po $\frac{1}{2}$ gld. od vsakih 1000 gld., kar je nad 5000 gld. vrednosti; a nikoli ne sme pristojbine biti nad 500 gld.

§. 3.

2. Razred. Od dolžnih pisem in drugih dolžnih izrecil z dovolitvijo vpisa v zemljiško knjigo ali brez nje ali z uklonom pod takó j zvršno eksekucijo ali brez njega; od cesij, če dolžnik pripozná dolg ali ne, ali če se ukloni pod takó j zvršno eksekucijo ali ne, če odstopi ali ne kako prednost, ali če se prednosti odreče ali ne; od uravníl o novčni vsoti, od izrecil o zastavljanji, poroštivu, založnini, namenilnih pismih in assignacijah, ter napó sled od vsacega beléžniškega pisma o jednostranskih izrecilih svoje volje, kar jih ne spada pod kako drugo določilo tega zakona:

ob vrednosti do	300 gld.	po	1 gld.,
„ „ nad	300 „ do	800 gld. po	2 „
„ „ „	800 „ „	2000 „ „	3 „
„ „ „	2000 „ „	5000 „ „	4 „

Ob vrednosti nad 5000 gld. se pristojbina odmerja tudi na 4 gld., katerim se potem pridene po $\frac{1}{4}$ gld. od vsakih 1000 gld., kar je nad 5000 gld. vrednosti; a nikoli ne sme pristojbine biti nad 50 gld.

§. 4.

3. Razred. Od plačilnic (pobotnic) z dovolitvijo zbrisila iz javnih knjig ali brez nje je polovico pristojbine, kakoršna je določena v 2. razredu, a nikoli ne izpod 1 gld. ter nikoli nad 20 gld.

§. 5.

Kadar beležnik ob poslih, zaznamenanih v §§. 2—4, pisma ne zdeluje, nego edino sestavlja beléžnišk zapis po §. 54 beléžniškega redú, tedaj sme jemati samo polovico pristojbine, ustanovljene v §§. 2—4. A poslarine naj ne bode izpod 1 gld.

§. 6.

Zlatim in srebrnim novcem ter vrednostnim, na borzi zaznamenanim papirjem se vrednost določa po tistem kurzu, kakoršen je na borzi bil prej ta dan, predno se je posel dovršil. Kadar se posli vršé o dajatvah, katere so poná vljajo, na pr. o dohodkovnih (rentnih), zakupnih in najemnih pogodbah, tedaj je ob neprestanih dajatvah jemati dvajsetérico, ob dosmrtnih ali na nedoločeno dobo postavljenih desetérico letne vsote, a ob dajatvah na določeno dobo postavljenih jemati je celokupno vsoto dajatev, vendar nikakor ne več nego desetérico letne vsote.

Ob pogodbah o méni je pristojbino odmerjati od polovice vkupne vrednosti vseh stvari, kar jih je v méni, ob delitvah imovine od vse vrednosti deljéne imovine brez ozira na dolgove.

§. 7.

4. Razred. Od protestov o menicah in od protestov o trgovinskih papirjih:

ob vrednosti do	200 gld.	po	1 gld.,
„ „ nad	200 „ do	1000 gld. po	2 „
„ „ „	1000 „ „	4000 „ „	3 „
„ „ „	4000 „ „	„ „	4 „

vrhu tega od vsacega pokazanega zasilnega nadpisa po 40 kr.

§. 8.

5. Razred. Od prevzetih novcev in vrednostnih papirjev, da se potem oddadé komu družemu ali založé oblastvom, naj se od hrambe ob vrednosti do 1000 gld. plača po $\frac{1}{4}$ odstotka, a nikoli ne izpod 1 gld. Ob vrednosti nad 1000 gld. je od vrednosti, kar je bode nad 1000 gld., plačati še po $\frac{1}{20}$ odstotkov.

Vrhu tega je od sestavljanja zapisnika in dane prejemnice plačevati po 1 gld., od prevzete stvari preizročevanja odločenemu prejemniku ali od pošiljanja pokladatelju po 1 gld., od preskrbila, da se založi oblastvom po 1 gld., ako je do 1000 gld. vsote; a če je več, treba česarino plačati.

§. 9.

Poslarina po ustanovljeni ceni se odmerja :

- a) od izdelane pooblastnice, svedočbe same na sebi, od izrecila, v katerem je samo pritrđitev k vpisu ali zbrisu v javnih knjigah ali samo odstop kake prednosti, ali da se kdo te prednosti odreka, ali potrdilo o izpolnjenih obvezljivostih brez naznačene cene, po 1 gld. ;
- b) od potrdila, da se ujemajo prepisi (vidimiranje), katerih nij nad dve stranici (stranica po 25 vrst), po 30 kr., od vsake naslednje stranice po 10 kr.
- Ako je po več vrst, potem ako so izkazki številek, od obéh prvih stranic po 50 kr. ;
- od vsake naslednje po 15 kr. ;
- c) od danega svedočila, da je prav zvršen kak prelog, katerega nij nad dve stranici, po 1 gld.,
- od vsake naslednje stranice po 40 kr.

Določilo sub lit. b) ustanovljeno o številu vrst veljá tudi ob tem slučaji. Kadar imajo stranice po več vrst nego je tam določeno, plačevati je po 1 gld. 40 kr., oziroma po 50 kr. pristojbine ;

d) od poverila podpisa je plačevati :

I. ako stvar, o kateri govori spis, ne doseza 100 gld. vrednosti, po 30 kr. ;

II. ako ta vrednost 100 gld. doseza, ali ako nij razvidna :

1. na vknjižljivem pismu po 60 kr.,

2. ob drugih slučajih po 1 gld.

Od slučaja ad II, 2. je družinčetom in osebam na korist, o katerih se dokaže, da živé ob dnini ali tednini, ta izimek, da od poverila podpisa plačujejo samo po 30 kr.

Če je poveriti podpis dveh ali več oseb, katere ob enem pridejo k beležniku, plačati je od družega in potem od vsacega podpisa dalje samo polovico óne pristojbine, kolikor bi plačala oseba, katere podpis je poverjati, ako bi se poverjal samo njen podpis.

Ob slučaji ad II, 1. ne sme pristojbine od poverila, če tudi se poverja po več podpisov, biti nikoli več, nego bi po tem cenovniku bilo pristojbine od pisma, na katerem se podpisi poverjajo ;

- e) od svedočila o dnevi, meseci in letu, katerega se kako pismo pokaže, po . . . 50 kr. ;
- f) od izdelane svedočbe, da kak človek živi, po 1 gld. ;
- g) od sestavljanja kacega izrecila, katero je priznati, s priznanilom tega izrecila in sè svedočilom vred, danim stranki, katera ga je prosila, po . . . 3 gld. ,
od svedočila danega ónej stranki, ter od vsacega drugič danega svedočila, po 1 gld. ;
- h) od sestavljenega zapisnika o izročilu na ostavo z dano prejemnico vred, in od hrambe na ostavo danih pisem, vsega vkupe po 1 gld. 50 kr.,
od oddavanja pisma, na ostavo izročnega, z narejenim posebnim oddajalnim zapisnikom, po 1 gld. ;
od oddavanja pisma, na ostavo izročnega, brez posebnega oddajalnega zapisnika, po 50 kr. ;
- i) od privolitve v pregledovanje kacega beléžniškega zapisa po, 50 kr.,
od vsake pôle beléžniškega, na zahtevanje kake stranke prečitane pisma, hranjenega pri beležniku, po 20 kr. ;
- k) od potrdila, da kako beléžniško pismo res biva, po 50 kr. ;
- l) od osebnega preizročila kacega pisma sodišču, posebno od preizročila zadnjevoljske, mej beléžnikovimi spisi hranjene naredbe, po 1 gld. 50 kr. ;
- m) od poslatve kacega pisma stranki ali oblastvu, ali od oznanila, da se kacemu pismu odmeri pristojbina, ki jo je od njega plačati, po 50 kr. ;
- n) od golega pismenega priznanila stranki o kacem uradnem poslu, po 20 kr. ;
- o) od sestavljanja zapisnika (§. 73) o zadnjevoljski naredbi, beležniku zaprto izročeni, po 4 gld.

§. 10.

II. Časarina.

Časarina se jemlje po meri tistega časa, kar ga je treba uradnemu opravilu, in to namesto poslarine od óne vrste pisem, v katerih nij vrednosti nič povedane ali nič navédkov, da bi se dala iz njih določiti, in katera niso v nobenem izmej poprejšnjih cenovnikovih postavkov, dalje od vseh svedočil o dejanjih, in od siceršnjih beléžniških uradnih poslov, kateri ne spadajo pod druge odstavke tega cenovnika. Plačuje se je od prve, če tudi stóprv začete ure po 2 gld., od vsake naslednje, če tudi stóprv začete pol ure po 1 gld.

Od odpravka katerega tistih svedočil, kar je zaznamenanih v §§. 87 in 88 bel. r., dajati je vrhu tega po 1 gld. trdne pristojbine poleg pisaríne (§. 17 v cenovniku).

§. 11.

Ako se k uradnemu opravilu beléževati prizove drugi beležnik, sme zahtevati samo časarino, a nikdar ne po več nego prvi beležnik dobode pristojbine.

§. 12.

Od izdelovanja zadnjevoljskih naredeb, podaritev, dédniških in ženitevskih pogodeb, v katerih nič nij povedana imovinska številka ali se ne dá nič dognati, móči je dvojno časarino zahtevati.

§. 13.

V čas, porabljen k opravilu, ne šteje se edino tist čas, kolikor ga je treba, da se pismo spiše, nego tudi tist, kar se ga pred svedočilom potrebuje z udeleženci v razgovorih, pripravljajočih pismo, kar ga vzemó beležnikova pričetna dela, ko udeležencev nij pri njem, in ob poslih zunaj beležnikovega uradnega prostorišča, kar ga vzame hoja v tist kraj, kjer je razprava, in s tega kraja nazaj.

§. 14.

III. Oddaljarína in potarína.

Kadar se na zahtevanje kake stranke zunaj beležnikove pisarnice vrši uraden posel, kateri nij že sam na sebi tak, da bi ga bilo treba zunaj opravljati, dati je beležniku od tacega uradnega posla poleg cenovniške pristojbine še po 1 gld. oddaljaríne; a kadar se uradni posel vrši zunaj kraja, v katerem on uradno stoluje, tedaj mu namesto oddaljaríne prístoji časarina od tistega časa, kar ga tja in sem potrebno zahodi.

Od sestavljanja protestov o menícah in trgovinskih papirjih ter od priznanjevanja izrecil more beležnik, če te spise izdeluje zunaj kraja svojega uradnega sedeža, časarino zahtevati po zgornjih določilih.

§. 15.

Beležniku dalje, kadar po uradnem opravilu ide ven iz okrožja tistega kraja, kjer uradno stoluje, prístoji povračilo za voz z dvema konjema, ako mu voza ne dá sama stranka, poleg mostaríne; a če more iti po železnici ali paroplovniku, povračilo vozarine v prvem razredu. Enako mu po glavnih mestih prístoji povračilo za voz z dvema konjema, kadar po uradnem poslu ide iz mesta v predmestje ali iz predmestnega okraja v drug predmesten okraj ali v mesto.

Kadar se oddaljí čez avstrijsko miljo, prístoji mu tudi povračilo troška, njegovemu stanu primernega, ako opravilo trpi čez pol dneva.

§. 16.

Pristojbin, ustanovljenih v §§. 14 in 15, nij zahtevati, kadar uradno opravilo v tacem kraji, koder je beležnik dolžnost prevzel rokóvno (perijodično) se ustavlja, teče ob tacem ustavljanji ali v tacem kraji, kamor je vméščen za podstáva.

§. 17.

IV. Pisarina.

Pisarine je po 10 kr. od vsake straníce, katera nema čez 25 vrst; ob večjem obsežku in računih, tabelarskih ali takih razkazilih, v katerih so največ številke, od vsake straníce po 20 kr.

Pričeta stranica se šteje za polno.

§. 18.

Ni od protestov o menicah in trgovinskih papirjih, ni od poverilnega dostavka, da se prepisi zlagajo z izvirnimi pismi (od vidimiranja) in da so podpisi pristni, ni od potrjevanja prelogov, ni od zapisnikov, sestavljenih v dajanje kacega svedočila, ni od črtežev, katere se beležniku treba zdí osnovati, predno zdela prvopis beležniškega pisma, nij zahtevati pisarine.

§. 19.

Od odpravkov je poleg pisarine tudi pristojbino od poverila (vidimiranja) dajati.

§. 20.

Zgornja določila tudi tedaj, kadar se beležniku odmerja plača, katera mu pristoji od izdelanih zasebnih pisem, veljajo s tem razločkom, da je poslarino ali časarino odmerjati za četrto nižje, nego kolikor pristojbine piše cenovnik. A tudi od izdelanega zasebnega pisma ob slučajih §§. 2, 3, 4, 5 in 9, lit. a) nij plačevati izpod 1 gld. pristojbine.

Kazalo.

Vvodni zakon	Čl.	I—IX
I. Poglavje: Beléžniško področje	§§.	1— 5
II. „ Podelitev in prestanek beléžniškega uradovanja	§§.	6— 21
III. „ Beléžniške založnine	§§.	22— 30
IV. „ Splošni propisi o beléžniškem uradovanju	§§.	31— 51
V. „ Posebni propisi o beléžniškem uradovanju:		
I. Oddelek: Zdelovanje beléžniških pisem o pravnih izrecnih in pravnih poslih ali opravi- vilih. (Beléžniški zapisi)	§§.	52— 69
II. Oddelek: Zapisi o naredbah zadnje volje z močjó sodnjih zadnjevoljskih naredeb	§§.	70— 75
III. Oddelek: Svedočilo o dejanjih in izrecnih	§§.	76— 90
IV. Oddelek: Dajanje odpravkov, prepisov, izpiskov in svedočeb	§§.	91—103
V. Oddelek: Prezemanje pisem v hrambo ter noveev in vrednostnih papirjev v oddavanje drugim ljudém ali v založbo oblastvom	§§.	104—109
VI. Poglavje: Kako se dela s hranjenimi spisi in pišejo znameniki	§§.	110—116
VII. „ Beléžniški kandidatje in beléžniški podstavi (substituti)	§§.	117—123
VIII. „ Beléžniški zbori in beléžniške zbornice	§§.	124—142
IX. „ Beléžniški arhivi	§§.	143—152
X. „ Nadzor nad beležniki in ustrahovalno postopanje z njimi	§§.	153—170
XI. „ Beléžniške pristojbine	§§.	171—184
Dodatek.		
Beléžniški cenovnik (tarifa) §§. 1—20.		

76.**Postava od 25. julija 1871,**

da je nekatere pravne posle treba beléžniški napravljati.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako :

§. 1.

Spodaj zaznamene pogodbe in pravni posli ne veljajo, ako se o njih ne napravi beléžnišk zapis :

- a) ženítevske pogodbe ;
- b) mej poročenim možem in njegovo ženo sklenene pogodbe o kupu, méni, dohodkih in zajmih ter izrecila o dolgu ženi od moža ali njemu od njé ;
- c) potrdila o prejetem vénu (doti), tudi kadar se dajó drugem ljudém a ne soprogi ;
- d) pogodbe o podaritvah brez resničnega preizročevanja ;
- e) o pravnih poslih mej živimi ljudmí vsa pisma, katera delajo slepci, ali katera glušci, ki čítati, ali nemáki, ki pisati ne znajo, ako pravni posel napravljajo osebno.

Ta zakon nič ne predružača zdanjih ostalih posebnih določil, vsled katerih je pravni posel treba sodnje ali beléžniški napravljati.

§. 2.

V veljavnost naj ta zakon stopi tist dan, katerega obveljá novi beléžniški red.

A po Bukovini, po Tiroljskem, razen okolišev Tridentskega in Roveredskega sodišča, po Predarelskem, Salcburškem, Koroškem, Kranjskem in Dalmatinskem naj ta zakon obveljá stóprv tisto dobo, katero, ko bode že dovolj beležnikov postavljenih, pravosodnji minister ukazoma odloči in se razglasi v Državnem zakoniku.

§. 3.

Zvršiti se ta zakon naroča ministru za pravosodje.

V Išel-u, dne 25. julija 1871.

Franc Jožef s. r.

Hohenwart s. r.

Habietinek s. r.

